

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА
ТА КРИМІНОЛОГІЇ

В. Д. Людвік, К. В. Штефан

**КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЗА СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНІ ДІЯННЯ, ВЧИНЕНІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ОЗНАКОЮ ЯКИХ
Є ЗБРОЯ, БОЙОВІ ПРИПАСИ
ТА ВИБУХОВІ ПРИСТРОЇ**

Методичні рекомендації

Дніпро
2025

УДК 343.344
Л 93

*Рекомендовано Науково-методичною радою
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ (протокол № 8 від 16.04.2025)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

кандидат юридичних наук, доцент **Школа С. М.** – завідувач кафедри публічного права Інституту гуманітарних і соціальних наук Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;
кандидат юридичних наук, доцент **Руфанова В. М.** – слідчий-криміналіст відділу розслідування злочинів, скоєних проти життя та здоров'я особи, слідчого управління ГУНП в Дніпропетровській області.

Людвік В. Д., Штефан К. В.

Л 93 Кримінальна відповідальність за суспільно небезпечні діяння, вчинені в умовах воєнного стану, ознакою яких є зброя, бойові припаси та вибухові пристрої : метод. рекомендації / В. Д. Людвік, К. В. Штефан. . Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025 84 с.

ISBN 978-617-560-074-0

Наведено схематичні зображення складів кримінальних правопорушень, що вчиняються в умовах воєнного стану, ознакою яких є зброя, бойові припаси та вибухові пристрої. Наведено приклади слідчо-судової практики за зазначеною категорією кримінальних правопорушень, нормативно-правові акти, що визначають ознаки зброї, бойових припасів, вибухових пристроїв та вибухових речовин.

Для науковців, викладачів, аспірантів (ад'юнктів), студентів (курсантів) ЗВО, в яких готують правників, працівників правоохоронних органів, прокуратури та суду, адвокатів, а також на усіх, хто цікавиться питаннями кримінально-правової охорони національної безпеки України, громадської безпеки, недоторканності державних кордонів, встановленого порядку несення військової служби, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку в умовах воєнного стану.

Автори:

к.ю.н., доц. **Людвік Валентин Дмитрович** – доцент кафедри кримінального права та кримінології Дніпровського державного університету внутрішніх справ;

Штефан Катерина Володимирівна – ад'юнкт кафедри кримінального права та кримінології Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

ISBN 978-617-560-074-0

© Автори, 2025
© ДДУВС, 2025

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Злочини проти основ національної безпеки, що вчиняються в умовах воєнного стану, обов'язковою ознакою яких є зброя, бойові припаси та/чи вибухові пристрої.....	6
2. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, що вчиняються в умовах воєнного стану, обов'язковою ознакою яких є зброя, бойові припаси та/чи вибухові пристрої.....	12
3. Кримінальні правопорушення у сфері охорони недоторканності державних кордонів, що вчиняються в умовах воєнного стану, обов'язковою ознакою яких є зброя, бойові припаси та/чи вибухові пристрої.....	23
4. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби, що вчиняються в умовах воєнного стану, обов'язковою ознакою яких є зброя, бойові припаси та/чи вибухові пристрої.....	26
5. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	49
Додатки.....	53

ВСТУП

Суспільні відносини у сфері встановленого порядку обігу зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв не охороняються окремим розділом Особливої частини КК України. Посягання на цей об'єкт криміналізовані законодавцем у кількох розділах КК України, де він виступає як додатковий обов'язковий або як додатковий факультативний об'єкт окремих кримінальних правопорушень.

Зазначені відносини є складовою громадської безпеки як ширшого поняття. Саме тому кримінальна відповідальність за посягання на встановлений порядок обігу зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв передбачена, насамперед, розділом IX «Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки» Особливої частини КК України (терористичний акт (ст. 258), сприяння вчиненню терористичного акту, проходження навчання тероризму (ст. 258-4), створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (ст. 260), незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263), незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв (ст. 263-1), недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів (ст. 264).

Іншими розділами Особливої частини КК України передбачено кримінальну відповідальність за суспільно небезпечні діяння, які містять у своїх складах зброю, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої як обов'язкові ознаки (диверсія (ст. 113), несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану (ст. 114-2), незаконне позбавлення волі або викрадення людини, вчинені із застосуванням зброї (ч. 2 ст. 146), контрабанда культурних цінностей та зброї (ст. 201), умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (ст. 209-1), масові заворушення із застосуванням зброї (ст. 294), хуліганство із застосуванням вогнепальної або холодної зброї (ч. 4

ст. 296), незаконне перетинання державного кордону України із застосуванням зброї (ч. 3 ст. 332-2), перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу із застосуванням зброї (ч. 2 ст. 365), втеча з місця позбавлення волі або з-під варти, поєднані із заволодінням зброєю чи з її використанням (ч. 2 ст. 393), більшість військових кримінальних правопорушень (ст.ст. 402-414, 418-421, 425-429), застосування зброї масового знищення (ст. 439), розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення (ст. 440).

Крім того, насильницькі кримінальні правопорушення доволі часто вчиняються з використанням зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв, хоча останні не є обов'язковими ознаками складів цих кримінальних правопорушень.

Показники цієї злочинності змінились не в кращий бік в умовах воєнного стану. Так, 2020 р. було обліковано 752 кримінальні правопорушення, вчинені з використанням зброї та бойових припасів, серед яких умисних вбивств – 97, умисних тяжких тілесних ушкоджень – 20, розбоїв – 43. У 2021 р. ці показники склали 720 кримінальних правопорушень, з яких вищезазначених злочинів – 62, 27 та 31 відповідно. У 2022 р., на більшу частину якого припала дія воєнного стану, було обліковано 7003 кримінальні правопорушення з використанням зброї та бойових припасів. Кількість умисних вбивств при цьому зросла до 306, умисних тяжких тілесних ушкоджень – до 59, а розбоїв – до 40. За одинадцять місяців 2023 р. обліковано 26 306 кримінальних правопорушень з використанням зброї та бойових припасів, а вищезазначені злочини склали 994, 88, 33 відповідно¹.

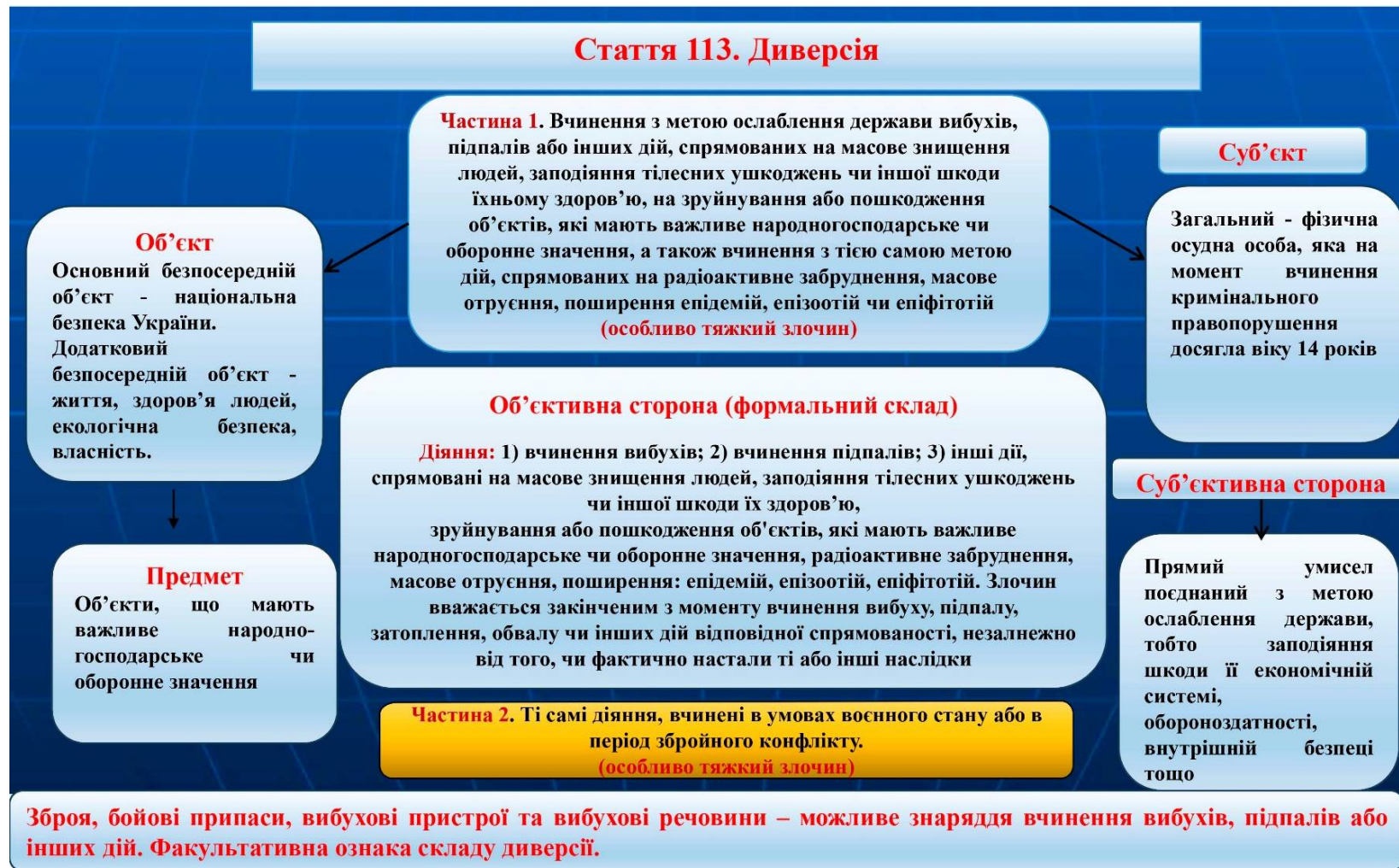
Методичні рекомендації містять схематичні зображення складів кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, громадської безпеки, недоторканності державних кордонів, встановленого порядку несення військової служби, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, вчинення яких в умовах воєнного стану становлять підвищений ступінь суспільної небезпечності для суверенітету, територіальної цілісності, недоторканності, обороноздатності України.

Також у методичних рекомендаціях наведені приклади судових вироків по окремих із зазначених кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану.

¹ Штефан К. В. Ступінь суспільної небезпечності окремих кримінальних правопорушень, ознакою яких є зброя, бойові припаси та вибухові пристрої, в умовах воєнного стану. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 берез. 2024 р.)* ; у 2-х ч. Ч. І. Дніпро : ДДУВС, 2024. С. 592-593.

1. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ОЗНАКОЮ ЯКИХ Є ЗБРОЯ, БОЙОВІ ПРИПАСИ ТА/ЧИ ВИБУХОВІ ПРИСТРОЇ

(схематичне зображення складів злочинів та матеріали слідчо-судової практики)



Зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої не є обов'язковою ознакою диверсії, проте значна кількість цих злочинів вчиняється із застосуванням цих предметів в процесі вчинення вибухів, підпалів або інших дій. А тому постає питання щодо кваліфікації диверсії у сукупності з іншими кримінальними правопорушеннями, зокрема, з правопорушеннями проти громадської безпеки (ст. 263 КК України та ін.).

У таких випадках тлумачення понять зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв надається п. п. 4-8 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26.04.2002 № 3².

Приклад слідчо-судової практики. Працівники ДБР завершили досудове розслідування щодо колишнього правоохоронця, який обійняв посаду в окупаційній міліції Маріуполя та готував диверсію на Курахівській ТЕС. Фігурант після окупації Маріуполя пішов прислужувати окупантам, проводив фільтраційні заходи на одному з блокпостів, шукав патріотично налаштованих громадян, українських правоохоронців та військових, які залишилися під окупацією. Наприкінці 2022 р. працівники ДБР встановили, що експравоохоронець та його спільник готують диверсію на Курахівській ТЕС. Чоловік завчасно приховав вибухові пристрої, боєприпаси та засоби ініціювання вибуху у спеціально облаштованому схроні недалеко від ТЕС. За планом здійснити вибух на «об'єкті» повинен був спільник колишнього правоохоронця. Працівники ДБР встановили місце схрону та запобігли терактові. Експравоохоронець обвинувачується у державній зраді та готуванні диверсії (ч. 2 ст. 111, ч. 1 ст. 14, ч. 2 ст. 113 КК України)³.

² Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>.

³ За матеріалами ДБР судитимуть організатора невдалої диверсії на Курахівській ТЕС. URL: <https://dbr.gov.ua/news/za-materialami-dbr-suditimut-organizatora-nevdaloi-diversii-na-kurahivskij-tes>.

СТАТТЯ 114-2. НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАПРАВЛЕННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗБРОЇ, ОЗБРОСННЯ ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ В УКРАЇНУ, РУХ, ПЕРЕМІЩЕННЯ АБО РОЗМІЩЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЧИ ІНШИХ УТВОРЕНИХ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ, ВЧИНЕНЕ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ

Частина 1. Поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, у тому числі про їх переміщення територією України, якщо така інформація не розміщувалася (не поширювалася) у відкритому доступі Генеральним штабом Збройних Сил України, Міністерством оборони України, Головним управлінням розвідки Міністерства оборони України чи Службою безпеки України або в офіційних джерелах країн-партнерів, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану, -
(нетяжкий злочин)

Об'єкт
Основи національної безпеки України

Предмет:
Інформація щодо обороноздатності України

Об'єктивна сторона:
(формальний склад)

Діяння: 1) поширення інформації про направлення зброї, 2) поширення інформації про переміщення зброї, 3) поширення інформації про озброєння та переміщення бойових припасів в Україну, 4) поширення інформації про їх переміщення територією України.

Час вчинення: умови воєнного або надзвичайного стану
Злочин вважається закінченим з моменту поширення такої інформації.

Суб'єкт

Загальний – фізична осудна особа, яка досягла на момент вчинення кримінального правопорушення 16 років

Суб'єктивна сторона

Прямий умисел.

Зброя, озброєння та бойові припаси – обов'язкова ознака предмета кримінального правопорушення, передбаченого ст. 114-2 КК України.

СТАТТЯ 114-2. НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАПРАВЛЕННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗБРОЇ, ОЗБРОЄННЯ ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ В УКРАЇНУ, РУХ, ПЕРЕМІЩЕННЯ АБО РОЗМІЩЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЧИ ІНШИХ УТВОРЕНИХ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ, ВЧИНЕНЕ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ

Частина 2. Поширення інформації про переміщення, рух або розташування Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, за можливості їх ідентифікації на місцевості, якщо така інформація не розміщувалася у відкритому доступі Генеральним штабом Збройних Сил України, Міністерством оборони України або іншими уповноваженими державними органами, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану
(тяжкий злочин)

Об'єкт
Основи національної безпеки України

Предмет
Інформація щодо обороноздатності України

Об'єктивна сторона
(формальний склад)

Діяння: 1) поширення інформації про переміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, за можливості їх ідентифікації на місцевості, 2) поширення інформації про рух або розташування Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, за можливості їх ідентифікації на місцевості
Час вчинення: умови воєнного або надзвичайного стану
Злочин вважається закінченим з моменту поширення такої інформації

Суб'єктивна сторона
Прямий умисел

Суб'єкт
Загальний – фізична осудна особа, яка досягла на момент вчинення кримінального правопорушення 16 років

**СТАТТЯ 114-2. НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАПРАВЛЕННЯ,
ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗБРОЇ, ОЗБРОЄННЯ ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ В УКРАЇНУ, РУХ,
ПЕРЕМІЩЕННЯ АБО РОЗМІЩЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЧИ ІНШИХ УТВОРЕНИХ
ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ, ВЧИНЕНЕ В УМОВАХ
ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ**

Частина 3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені за попередньою змовою групою осіб або з корисливих мотивів, або з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, або іншим незаконним збройним формуванням, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, за відсутності ознак державної зради або шпигунства

(особливо тяжкий злочин)

Зброя, озброєння та бойові припаси – обов’язкова ознака предмета кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 і 3 ст. 114-2 КК України.

Зброя військового призначення – технічні пристрої та предмети, що є видом (складовою) озброєння, які спеціально виготовлені та/або конструктивно призначені виключно для оснащення Збройних Сил та інших утворених відповідно до законів військових формувань та правоохоронних органів для забезпечення їх бойової та повсякденної діяльності, не мають іншого цільового призначення (спорт, полювання) і застосовуються разом з боєприпасами або безпосередньо для ураження живої сили противника, знищення його озброєння, військової і спеціальної техніки, руйнування укріплень, споруд та інших об’єктів⁴.

Озброєння стрілецьке та артилерійське, системи (комплекси) ракетні і ракетно-космічні, керовані (некеровані) ракети та їх складові частини, комплекси (установки) для їх запуску та складові одиниці до них, засоби керування зброєю (вогнем), системи дистанційного керування ракетами, обладнання для транспортування і обслуговування ракет, апарати торпедні та бомбомети для глибинних бомб⁵.

Поняття бойових припасів надається у п. 5 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26.04.2002 № 3⁶.

Приклад слідчо-судової практики. 16.04.2024 о 16 год. 54 хв. К., діючи умисно, з корисливих мотивів, маючи на меті несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну та про їх переміщення територією України, в умовах воєнного стану, використовуючи власний мобільний телефон марки «Redmi note 9 pro», за допомогою профілю у загальнодоступному ресурсі мережі Інтернет «Telegram» повідомив абоненту, який підписався як В. в Інтернет-месенджері «Telegram», про рух колони з військовою технікою (танки та зенітні установки) по автомобільному мосту, розташованому по шосе Олександрівське – м. Кропивницький⁷.

⁴ Пункт 1 Порядку розроблення, освоєння та випуску нових видів товарів оборонного призначення, а також припинення випуску існуючих видів таких товарів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/234-2021-%D0%BF#Text>.

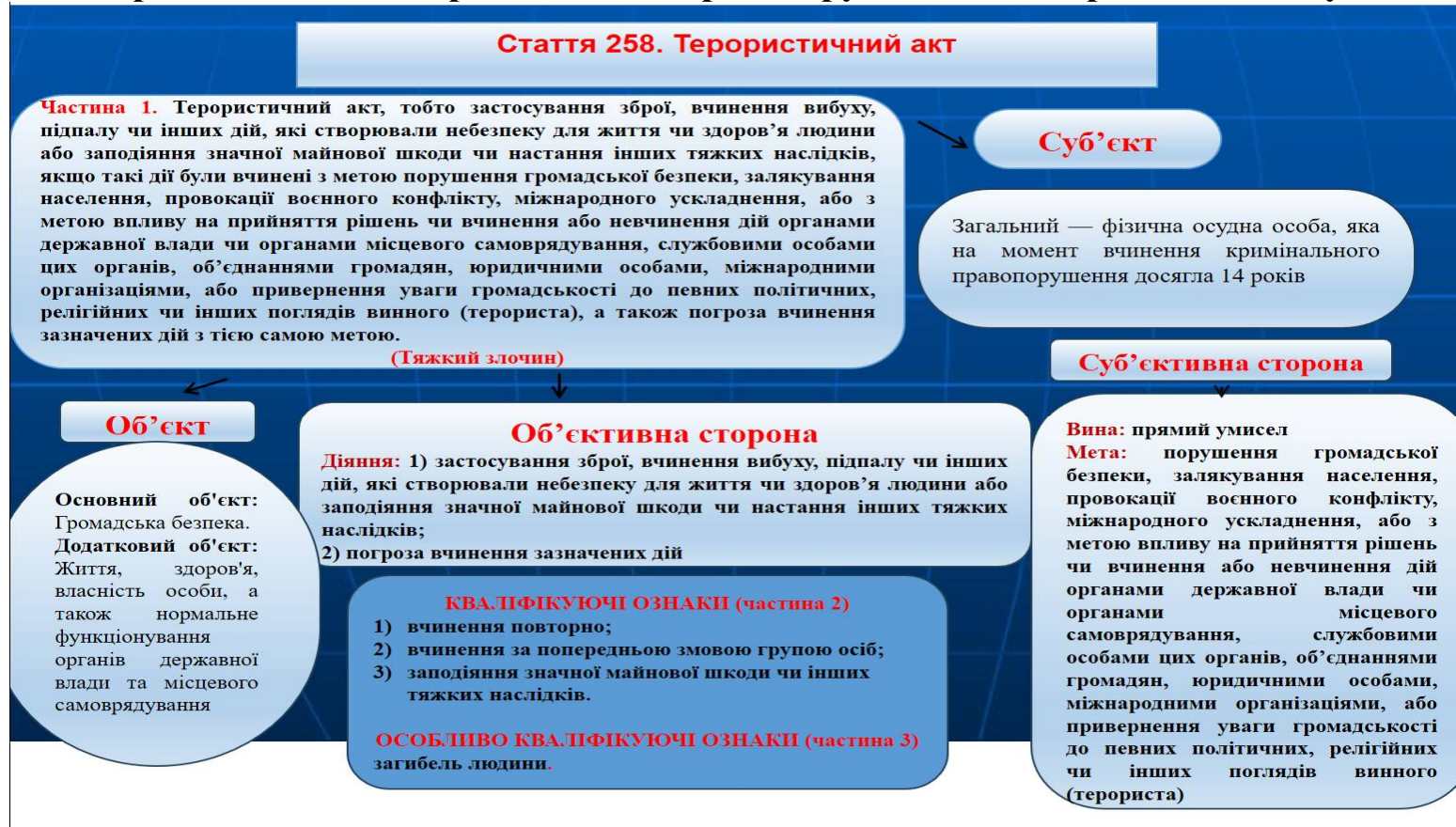
⁵ Пункт 2 розділу I Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, затвердженого наказом Центрального управління Служби безпеки України 23 грудня 2020 року № 383. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text>.

⁶ Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>.

⁷ Кримінальна справа № 404/7489/24 // Архів Кіровського районного суду м. Кіровограда.

2. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ОЗНАКОЮ ЯКИХ Є ЗБРОЯ, БОЙОВІ ПРИПАСИ ТА/ЧИ ВИБУХОВІ ПРИСТРОЇ

(схематичне зображення складів кримінальних правопорушень та матеріали слідчо-судової практики)



**Зброя – обов'язкова ознака однієї з форм об'єктивної сторони;
бойові припаси, вибухові пристрої та вибухові речовини – можливе знаряддя вчинення вибуху, підпалу чи інших дій (факультативні ознаки складу терористичного акту)**

Тлумачення понять зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв надається п. п. 4-8 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26.04.2002 р. № 3⁸.

Приклади слідчо-судової практики.

Приклад 1. 14 лютого 2025 р. близько 14:00 до правоохоронних органів у м. Миколаєві надійшло повідомлення про вибух у громадському місці, внаслідок якого загинули та постраждали люди. Правоохоронці встановили, що до теракту причетні жителі Полтавщини – четверо неповнолітніх від 14 до 17 років та 42-річна жінка. Запропонувавши швидкий заробіток, їх завербували спецслужби РФ в одному з месенджерів. За даними слідства, неповнолітні, відповідно до інструкцій куратора, виготовили саморобний вибуховий пристрій, поклали у рюкзак та віддали 42-річній спільниці. Вона була виконавицею злочину і повинна була отримати винагороду за начебто передачу «великої суми грошей» біля кафе у Миколаєві. Жінка приїхала у місто виконати завдання разом зі своїм неповнолітнім сином. На місці жінка підтримувала зв'язок із куратором спецслужб РФ і за його наказом підійшла до групи військовослужбовців. Після цього саморобний вибуховий пристрій активували дистанційно через виклик на мобільний телефон. У результаті вибуху вона та троє військових загинули, ще семеро громадян отримали травми різного ступеня тяжкості. Правоохоронці затримали чотирьох неповнолітніх за місцем їхнього проживання. Під час обшуків у них вилучили мобільні телефони з доказами у вигляді контактів зі спецслужбами РФ. Також слідчі вилучили знаряддя і компоненти для виготовлення саморобних вибухових пристроїв⁹.

Приклад 2. СБУ затримала агента РФ, який намагався підірвати поліцейських, що мали прибути за фейковим викликом на 102. Співробітники СБУ затримали фігуранта «на гарячому», коли

⁸ Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>.

⁹ СБУ та Нацполіція затримали жителів Полтавщини, які, ймовірно, готували терористичний акт у Миколаєві. URL: <https://suspilne.media/poltava/952011-sbu-ta-nacpolicia-zatrimali-ziteliv-poltavsini-aki-gotuvали-teroristicnij-akt-u-mikolaevi/>

він заклав вибухівку у покинутій будівлі і повідомив на 102 про нібито виявлену там людину без ознак життя. На місці події нейтралізовано саморобний вибуховий пристрій (СВП), який фігурант обладнав двома бойовими гранатами і детонатором з дистанційним керуванням. У разі прибуття поліцейських до вибухової «пастки» агент планував дистанційно підірвати їх, перебуваючи у засідці. За матеріалами справи, замовлення РФ виконував 25-річний безробітний з Павлоградського району, якого окупанти завербували через Телеграм-канал з пошуку «легких грошей». Згодом він прибув до обумовленого схрону і забрав звідти складові до СВП. Потім агент приїхав до місця запланованого теракту, де заховав вибухівку серед сміття, а навпроти встановив відеокамеру. Після вчинення теракту окупанти обіцяли своєму агенту «винагороду», яку він сподівався отримати на власний криптогаманець. Утім, замість грошей від окупантів зловмисник отримав підозру від слідчих СБУ за ч. 2 ст. 15, ч. 1 ст. 258 КК України (закінчений замах на вчинення терористичного акту)¹⁰.

¹⁰ На Дніпропетровщині затримали агента РФ, який планував підірвати поліцейських. URL: <https://ukranews.com/ua/news/1070948-na-dnipropetrovshhyni-zatrymaly-agenta-rf-yakuj-planuvav-pidirvaty-politsejskyh>.

**СТАТТЯ 258-4. СПРИЯННЯ ВЧИНЕННЮ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ,
ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАННЯ ТЕРОРИЗМУ**

Частина 1. Вербування, озброєння, навчання особи з метою вчинення терористичного акту, а так само використання особи з цією метою, проходження навчання тероризму
(тяжкий злочин)

Об'єкт

Основний
безпосередній
об'єкт-громадська
безпека.
Додатковий
факультативний
об'єкт- життя та
здоров'я людей,
діяльність
державних органів,
власність

**Об'єктивна сторона
(формальний склад)**

Діяння:

- 1) вербування особи;
- 2) озброєння особи для вчинення терористичного акту;
- 3) навчання особи;
- 4) використання особи;
- 5) проходження навчання тероризму

Кримінальне правопорушення вважається
закінченим з моменту вчинення будь-якої дії,
передбаченої цією статтею

Суб'єкт

Загальний –
фізична осудна
особа, яка
досягла на
момент
вчинення
кримінального
правопорушення
16 років

Суб'єктивна сторона

Прямий умисел.
Мета – вчинення
терористичного акту

**Зброя, бойові припаси, вибухові пристрої та вибухові речовини – складові поняття «озброєння».
Обов'язкові ознаки озброєння особи з метою вчинення терористичного акту.**

Тлумачення понять зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв надається п. п. 4-8 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26.04.2002 № 3¹¹.

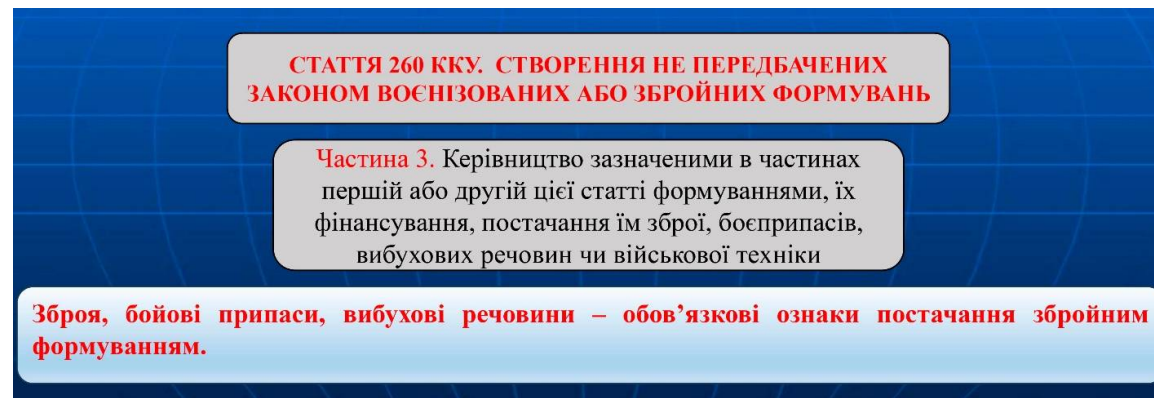


Приклад слідчо-судової практики.

Прокуратурою Одеської області до Іллічівського міського суду скерований обвинувальний акт відносно громадянина України за ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 258-4, ч. 1 ст. 263 та ч. 1, 2 ст. 263-1 КК України (сприяння вчиненню терористичного акту; незаконне поводження з бойовими припасами або вибуховими речовинами). Досудовим розслідуванням встановлено, що підозрюваний сприяв вчиненню терористичних актів шляхом виготовлення вибухових пристроїв на території Одеської області¹².

¹¹ Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>.

¹² Чоловік відповідатиме у суді за сприяння вчиненню терористичних актів. URL: https://od.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_c=view&_t=rec&id=157166.



Тлумачення понять зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв надається п. п. 4-8 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26.04.2002 р. № 3¹³.

Приклад слідчо-судової практики. М., громадянин України, достовірно знаючи з розповсюджених повідомлень у засобах масової інформації та мережі Інтернет про проведення на території Луганської області України антитерористичної операції проти терористичної організації «ЛНР», усвідомлюючи, що діяльність цієї терористичної організації та її підрозділів є незаконною, спрямована на зміну меж території України, призводить до загибелі людей, діючи умисно, з ідеологічних мотивів, 23.02.2022 р., перебуваючи на тимчасово окупованій території у м. Луганськ Луганської області, у супроводі представників т. зв. «військової комендатури» добровільно прибув до пункту збору мобілізованих терористичної організації «ЛНР» у м. Луганськ Луганської області, де вступив до її лав у складі збройного формування – 2 роти 2 стрілецького батальйону 202 стрілецького полку «Народної міліції». І з цього часу і до 12.09.2022 р. брав участь у діяльності вказаного збройного формування терористичної організації. Водночас М. був достовірно обізнаний, що воно відноситься до збройних формувань, тобто має організаційну структуру військового типу (поділяється на структурні підрозділи (групи, пости) з визначенням особового складу кожного з них, які носять формений одяг військового типу), характеризується наявністю єдиногоначальності та субординації, використанням знаків розрізнення (нарукавних шевронів та інших предметів), має воєнізований характер завдань та методів здійснення з використанням вогнепальної зброї та військової техніки збройного опору підрозділам Збройних Сил України та інших військових формувань України, задіяних у протистоянні збройній агресії Російської Федерації та керованих нею терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР», та ставить перед собою специфічні завдання¹⁴.

¹³ Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>.

¹⁴ Кримінальна справа № 1-кп/461/305/23 // Архів Галицького районного суду м. Львова.

СТАТТЯ 262. ВИКРАДЕННЯ, ПРИВЛАСНЕННЯ, ВИМАГАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ, БОЙОВИХ ПРИПАСІВ, ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН ЧИ РАДІОАКТИВНИХ МАТЕРІАЛІВ АБО ЗАВОЛОДІННЯ НИМИ ШЛЯХОМ ШАХРАЙСТВА АБО ЗЛОВЖИВАННЯМ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ

Основний безпосередній об'єкт

Громадська безпека в частині убезпечення від неконтрольованого доступу до вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів, а також захист населення від шкідливого впливу таких предметів

Додатковий безпосередній об'єкт

Життя та здоров'я людей, право власності (частина 3 статті 262 КК України)

Предмет

1. Вогнепальна зброя
2. Бойові припаси
3. Вибухові речовини
4. Вибухові пристрої
5. Радіоактивні матеріали

1. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства

(тяжкий злочин)

Об'єктивна сторона (формальний склад)

Частина 1

Діяння: 1) Викрадення, 2) привласнення, 3) вимагання вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв чи радіоактивних матеріалів або 4) заволодіння ними

Спосіб: шляхом шахрайства

Частина 2

Діяння: Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, а також заволодіння предметами, що перелічені в частині першій цієї статті, шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем **(тяжкий злочин)**

Частина 3

Діяння: Дії, передбачені частинами першою чи другою цієї статті, якщо вони вчинені організованою групою, розбій з метою викрадення вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або радіоактивних матеріалів, а також вимагання цих предметів, поєднане з насильством, небезпечним для життя і здоров'я **(особливо тяжкий злочин)**

Кримінальне правопорушення вважається закінченим з моменту вчинення хоча б одного з вказаних діянь.

Суб'єкт

- 1) У разі вчинення крадіжки, грабежу, розбою, вимагання – фізична осудна особа, яка досягла на момент вчинення кримінального правопорушення 14 років
- 2) Шляхом зловживання службовим становищем – службова особа
- 3) Привласнення - особа, якій предмети кримінального правопорушення були ввірені чи перебували у її віданні у зв'язку з її професійною діяльністю
- 4) Вчинено в інший спосіб - фізична осудна особа, яка досягла на момент вчинення кримінального правопорушення 16 років

Суб'єктивна сторона

Прямий умисел
Мета – викрадення (частина 3)

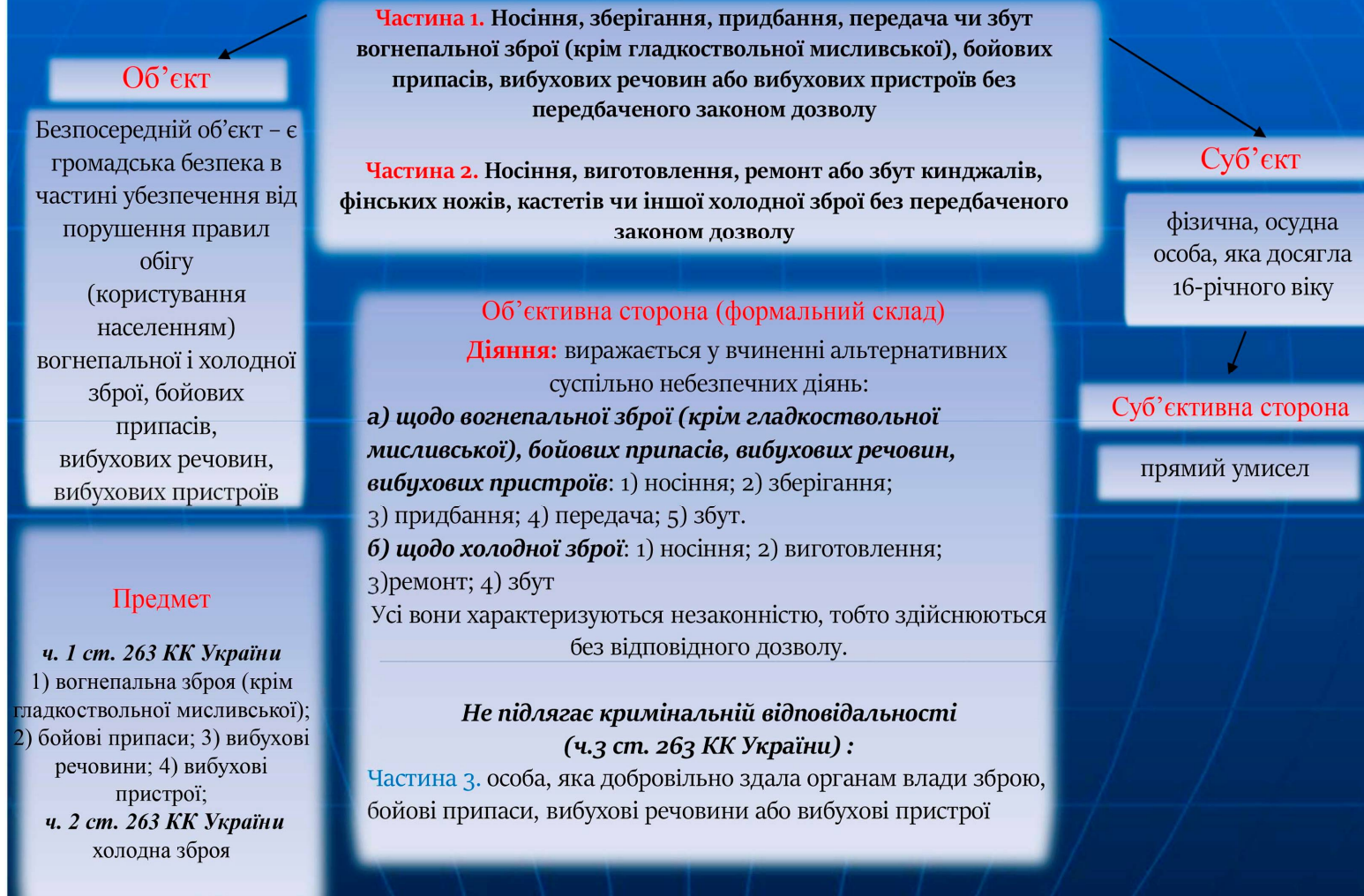
Тлумачення понять зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв надається п. п. 4-8 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26.04.2002 р. № 3¹⁵.

Приклад слідчо-судової практики. 03.11.2024 р., близько 07 год. 00 хв., З. в період дії правового режиму воєнного стану, введеного у дію Указом Президента України від 24 лютого 2022 року за № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX (із змінами, якими продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 12 серпня 2024 р. строком на 90 діб, тобто до 09 листопада 2024 р.) та достовірно знаючи, що виїзд за межі країни громадянам України чоловічої статі віком від 18 до 60 років забороняється, здійснюючи опір інспектору прикордонної служби другої категорії – оператору БПАК ВПС прикордонного загону сержанту М., який ніс службу з охорони державного кордону України, знаходячись поблизу с. Гута Ужгородського району Закарпатської області, за 50 метрів від державного кордону України із Республікою Словаччина, в районі прикордонного знака № 241 ділянки відповідальності ВПС прикордонного загону, маючи на меті незаконно перетнути державний кордон України та не бути затриманими нарядом Державної прикордонної служби, діючи з прямим умислом, усвідомлюючи суспільно-небезпечний характер своїх дій, відкрито викрав із правої руки М. його табельну вогнепальну зброю: пістолет Макарова промислового виробництва, який є ручною бойовою нарізною вогнепальною зброєю, придатною до стрільби, та 7 патронів, які є боєприпасами – бойовими проміжними патронами калібру 9 × 18 мм зі звичайною кулею (9 мм), придатними до стрільби. Після цього з викраденою вогнепальною зброєю і боєприпасами вдався до втечі в напрямку Республіки Словаччина, однак його було затримано працівниками Державної прикордонної служби України¹⁶.

¹⁵ Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>.

¹⁶ Кримінальна справа № 308/3009/25 // Архів Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області.

СТАТТЯ 263. НЕЗАКОННЕ ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ, БОЙОВИМИ ПРИПАСАМИ АБО ВИБУХОВИМИ РЕЧОВИНАМИ



Порядок поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами врегульований наказом МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» від 21.08.98 р. № 622¹⁷.

Тлумачення понять зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв надається п.п. 4–8 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26.04.2002 р. № 3¹⁸.

Приклад слідчо-судової практики. Г. 02 серпня 2022 р. (точний час досудовим розслідуванням не встановлено), перебуваючи поблизу блокпоста м. Ківерці на узбіччі автодороги м. Ківерці – смт. Маневичі, всупереч вимогам Інструкції «Про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів», затвердженої наказом МВС України № 622 від 21.08.1998 р., діючи умисно, розуміючи суспільно-небезпечний характер своїх дій, шляхом привласнення незаконно придбав 17 патронів, які того ж дня переніс до місця свого проживання, де зберігав до 18.07.2023 р. Відповідно до висновку експерта надані на дослідження 17 патронів належать до боєприпасів та є проміжними патронами калібру 5,45×39 мм зразка 1974 року, придатними для стрільби¹⁹.

¹⁷ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ МВС України від 21.08.98 р. № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

¹⁸ Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>.

¹⁹ Кримінальна справа № 158/2843/23 // Архів Ківерцівського районного суду Волинської області.

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ОBOB'ЯЗКОВОЮ ОЗНАКОЮ ЯКИХ Є ЗБРОЯ, БОЙОВІ ПРИПАСИ ТА/ЧИ ВИБУХОВІ ПРИСТРОЇ
(схематичне зображення складів кримінальних правопорушень та матеріали слідчо-судової практики)



Застосування зброї є особливо обтяжуючою обставиною незаконного перетинання державного кордону, передбаченою ч. 3 ст. 332-2 КК України. Під зброєю маються на увазі будь-які види вогнепальної або холодної зброї.

Тлумачення понять зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв надається п.п. 4, 8 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26.04.2002 р. № 3²⁰.

Приклад слідчо-судової практики. Станом на 01 січня 2025 р. в Україні не зафіксовані факти незаконного перетинання державного кордону, поєднані із застосуванням зброї. Водночас мають місце випадки викрадення зброї під час спроби незаконного перетинання державного кордону.

Так, наприклад, 16 серпня 2024 р., близько 14 год. 05 хв. К. у період дії правового режиму воєнного стану, введеного у дію Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 р. № 2102-IX (із змінами, якими продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 12 серпня 2024 р. строком на 90 діб, тобто до 09 листопада 2024 р.) та достовірно знаючи, що виїзд за межі країни громадянам України чоловічої статі віком від 18 до 60 років забороняється, за попередньою змовою разом з особою 1 та особою 2, матеріали стосовно яких виділено в окреме провадження, перебуваючи в напрямку прикордонного знака № 150 державного кордону України, керуючись спільним умислом на незаконний перетин державного кордону України та не бути затриманими нарядом Державної прикордонної служби, здійснюючи опір солдату Л., який ніс службу з охорони державного кордону України, почав разом з особою 2, матеріали стосовно якого виділено в окреме провадження, прохати відпустити їх. Щоб відволікти увагу, особа 1, матеріали стосовно якого виділено в окреме провадження, штовхнув солдата Л., в якого під час падіння вилетіла з рук вогнепальна зброя. Особа 1 забрав у нього вогнепальну зброю, а

²⁰ Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>.

саме бойову автоматичну нарізну вогнепальну зброю – автомат моделі АК-74 калібру 5,45×39 мм з серійним номером «НОМЕР», 1986 року виготовлення, придатний для стрільби, виготовлений промисловим способом, що підтверджується висновком експерта № СЕ-19/107-24/11437-БЛ від 04.11.2024 р., та 30 патронів, які є боєприпасами – бойовими проміжними патронами центрального бою калібру 5,45×39 мм, споряджені звичайною кулею та призначені для стрільби з відповідної нарізної вогнепальної зброї калібру 5,45×39 мм, виготовлені промисловим способом та придатні до стрільби, що підтверджується висновком експерта № СЕ-19/107-24/9529-БЛ від 09.09.2024 р. Після цього особа 1 разом з особою 2 та К. з викраденою вогнепальною зброєю і боєприпасами вдалися до втечі в напрямку Румунії²¹.

²¹ Кримінальна справа № 299/8157/24 // Архів Виноградівського районного суду Закарпатської області.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ОЗНАКОЮ ЯКИХ Є ЗБРОЯ, БОЙОВІ ПРИПАСИ ТА/ЧИ ВИБУХОВІ ПРИСТРОЇ

**(схематичне зображення складів кримінальних правопорушень
та матеріали слідчо-судової практики)**

Обтяжуючою обставиною більшості кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби є їх вчинення в бойовій обстановці. Згідно з приміткою до ст. 402 КК України під бойовою обстановкою в розділі XIX КК України слід розуміти обстановку наступального, оборонного чи іншого загальновійськового, танкового, протиповітряного, повітряного, морського тощо бою, тобто безпосереднього застосування військової зброї і техніки стосовно військового супротивника або військовим супротивником. Обстановка бою, в якому бере участь військове з'єднання, частина (корабель) або підрозділ, розпочинається і закінчується з наказу про вступ у бій (припинення бою) або з фактичного початку (завершення) бою.

З огляду на це визначення обов'язковою ознакою бойової обстановки є застосування військової зброї, під якою мається на увазі зброя військового призначення – технічні пристрої та предмети, що є видом (складовою) озброєння, які спеціально виготовлені та/або конструктивно призначені виключно для оснащення Збройних Сил та інших, утворених відповідно до законів військових формувань та правоохоронних органів для забезпечення їх бойової та повсякденної діяльності, не мають іншого цільового призначення (спорт, полювання) і застосовуються разом з боєприпасами або безпосередньо для ураження живої сили противника, знищення його озброєння, військової і спеціальної техніки, руйнування укріплень, споруд та інших об'єктів²².

До найбільш поширених військових кримінальних правопорушень, що вчиняються в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці, належать непокора (ст. 402 КК України), самовільне залишення військової частини або місця служби (ст. 407 КК України), дезертирство (ст. 408 КК України), ухилення від військової служби шляхом

²² Пункт 1 Порядку розроблення, освоєння та випуску нових видів товарів оборонного призначення, а також припинення випуску існуючих видів таких товарів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/234-2021-%D0%BF#Text>.

самокалічення або іншим способом (ст. 409 КК України), викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 410 КК України), втрата військового майна (ст. 413 КК України), недбале ставлення до військової служби (ст. 425 КК України), перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень (ст. 426-1 КК України).

Також значне поширення в умовах воєнного стану має порушення правил поводження зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення (ст. 414 КК України).

Суб'єктами кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби, згідно з частинами 2, 3 ст. 401 КК України, є військовослужбовці Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також інші особи, визначені законом. Працівники поліції особливого призначення Національної поліції України, які під час дії воєнного стану залучені до безпосередньої участі у бойових діях, несуть відповідальність за статтями 402, 403, 414-416, 422, 427, 429, 430, 432-435 КК України. Особи, не зазначені у ст. 401 КК України, за співучасть у військових кримінальних правопорушеннях підлягають відповідальності за відповідними статтями розділу XIX КК України.

СТАТТЯ 402. НЕПОКОРА

Об'єкт

Основний
безпосередній
об'єкт - суспільні
відносини щодо
встановленого
порядку несення
військової служби

Частина 1: Непокоря, тобто відкрита
відмова виконати наказ начальника, а
також інше умисне невиконання наказу
(**нетяжкий злочин**)

Частина 4. Непокоря, вчинена в умовах
воєнного стану чи в бойовій
обстановці
(**тяжкий злочин**)

Суб'єкт

Спеціальний -
суб'єктами даного
кримінального
правопорушення є
військовослужбовці
та інші особи,
визначені
частинами 2, 3 ст.
401 КК України

Об'єктивна сторона (формальний склад)

Діяння: відкрита відмова виконати наказ начальника, а
також інше умисне невиконання наказу

**Кримінальне правопорушення вважається закінченим з
моменту вчинення діяння**

Суб'єктивна сторона

Прямий умисел.

Приклад слідчо-судової практики. Л., будучи військовослужбовцем за мобілізацією та проходячи службу на посаді старшого механіка-водія 2 відділення 3 взводу оперативного призначення 3 роти оперативного призначення (на бронетранспортерах) 4 батальйону оперативного призначення військової частини Національної гвардії України (далі – НГУ) у військовому званні «старший солдат», діючи умисно в умовах воєнного стану, на порушення вимог ст. 65 Конституції України, ст. ст. 9, 11, 16, 28, 29, 30, 31, 32, 37 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, ст. ст. 3, 4. 6 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, 02 серпня 2023 р., приблизно о 06:00 год., перебуваючи у місці несення служби в місці тимчасової дислокації військової частини НГУ, у присутності командира 3 роти оперативного призначення (на бронетранспортерах) 4 батальйону оперативного призначення військової частини НГУ старшого лейтенанта С., який, відповідно до вимог ст. ст. 29, 31, 32 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, є для нього начальником за службовим становищем та військовим званням, та інших військовослужбовців зазначеної військової частини відкрито відмовився виконувати бойове розпорядження командира 3 роти оперативного призначення (на бронетранспортерах) 4 батальйону оперативного призначення військової частини НГУ старшого лейтенанта С. № 8/88 ДСК від 01.08.2023 р. щодо проведення штурмових дій південніше с. Новоданилівка Оріхівської міської громади Пологівського району Запорізької області, хоча об'єктивно міг та зобов'язаний був виконати цей наказ начальника²³

²³ Кримінальна справа № 1-кп/336/1034/2023 // Архів Шевченківського районного суду м. Запоріжжя.

СТАТТЯ 407. САМОВІЛЬНЕ ЗАЛИШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ АБО МІСЦЯ СЛУЖБИ

Об'єкт

Основний
безпосередній
об'єкт - суспільні
відносини щодо
встановленого
порядку несення
військової служби

Частина 5: Самовільне залишення військової частини або місця служби військовослужбовцем, а також нез'явлення його вчасно на службу без поважних причин, вчинені в бойовій обстановці, а так само ті самі дії тривалістю понад три доби, вчинені в умовах воєнного стану

(тяжкий злочин)

Суб'єкт

Спеціальний -
суб'єктами даного
кримінального
правопорушення є
військовослужбовці
і та інші особи,
визначені
частинами 2, 3
ст. 401 КК України

Об'єктивна сторона (формальний склад)

Діяння: 1) самовільне залишення військової частини або місця служби військовослужбовцем в бойовій обстановці;
2) нез'явлення його вчасно на службу без поважних причин в бойовій обстановці;
3) ті самі дії тривалістю понад три доби, вчинені в умовах воєнного стану

Кримінальне правопорушення вважається закінченим з моменту вчинення діяння

Суб'єктивна сторона

Прямий умисел

Приклад слідчо-судової практики. 29.10.2022 р. К. призначений на посаду стрільця-санітара 3 механізованого відділення 2 механізованого взводу 7 механізованої роти 3 механізованого батальйону військової частини.

30.11.2022 р. об 11.00 солдат К., діючи умисно протиправно з метою тимчасового ухилення від обов'язків військової служби в умовах воєнного стану, самовільно залишив місце несення військової служби у тимчасовому місці дислокації військової частини. Він незаконно перебував поза межами місця несення служби, проводячи час на власний розсуд, не повідомляючи про себе органам військового управління та правоохоронним органам як про військовослужбовця, який самовільно залишив місце несення військової служби, до 25.10.2023 р., коли повідомив про себе відповідному підрозділу Державного бюро розслідувань та добровільно прибув до нього²⁴.

²⁴ Кримінальна справа № 468/2759/23 // Архів Баштанського районного суду Миколаївської області.

СТАТТЯ 408. ДЕЗЕРТИРСТВО

Об'єкт

Основний
безпосередній
об'єкт - суспільні
відносини щодо
встановленого порядку
несення військової
служби.

Частина 1. Дезертирство, тобто самовільне залишення військової частини або місця служби з метою ухилитися від військової служби, а також нез'явлення з тією самою метою на службу у разі призначення, переведення, з відрядження, відпустки або з лікувального закладу
(**нетяжкий злочин**)

Частина 4. Діяння, передбачене частинами першою або другою цієї статті, вчинене в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці
(**особливо тяжкий злочин**)

Об'єктивна сторона (формальний склад)

Діяння: 1) самовільне залишення військової частини або місця служби;

2) нез'явлення на службу у разі призначення, переведення, з відрядження, відпустки або з лікувального закладу;

Обстановка (частина 4): вчинення в умовах воєнногостану або бойовій обстановці

Кримінальне правопорушення вважається закінченим з моменту вчинення діяння

Суб'єкт

Спеціальний –
суб'єктами
даного
кримінального
правопорушення
є
військовослужбовці та інші особи,
визначеними 2, 3
ст. 401 КК
України

Суб'єктивна сторона

Вина – прямий
умисел;
мета – ухилення від
військової служби

Приклад слідчо-судової практики. 10 листопада 2023 р. майор Л., усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій, діючи з метою ухилення від військової служби в умовах воєнного стану, маючи при собі зброю – пістолет Макарова (ПМ) 9 мм і боєприпаси до нього – патрони калібру 9 мм у кількості 16 штук, які є військовим майном, що перебуває на балансі військової частини і, відповідно до накладних на видавання (здавання) військового майна у військовій частині № 520 та № 521 від 19 серпня 2023 р., були йому видані, самовільно залишив місце служби, а саме місце дислокації підрозділу військової частини, і таким чином ухилився від військової служби.

З 10 листопада 2023 р. майор Л. обов'язки військової служби не виконував, до місця служби безпідставно не прибував, проводив час на власний розсуд. При цьому він не вживав жодних заходів для з'явлення у військову частину, не звертався до правоохоронних або інших державних органів чи органів військового управління за наявності реальної можливості для цього.

Таким чином, 10 листопада 2023 р. майор Л. на порушення вимог ст. ст. 11, 16 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, перебуваючи в умовах воєнного стану, діючи з метою ухилення від проходження військової служби, без поважних причин зі зброєю самовільно залишив місце служби, а саме місце дислокації підрозділу військової частини, та ухилився від військової служби, тобто вчинив дезертирство²⁵.

²⁵ Кримінальна справа № 336/4266/24 // Архів Шевченківського районного суду м. Запоріжжя.

СТАТТЯ 409. УХИЛЕННЯ ВІД ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ШЛЯХОМ САМОКАЛІЧЕННЯ АБО ІНШИМ СПОСОБОМ

Об'єкт

Основний
безпосередній
об'єкт - суспільні
відносини щодо
встановленого
порядку несення
військової служби

Частина 1: Ухилення військовослужбовця від несення обов'язків військової служби шляхом самокалічення або шляхом симуляції хвороби, підроблення документів чи іншого обману
(**нетяжкий злочин**)

Частина 4: Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці
(**тяжкий злочин**)

Суб'єкт

Спеціальний -
суб'єктами даного
кримінального
правопорушення є
військовослужбовці
і та інші особи,
визначені
частинами 2, 3 ст.
401 КК України

Об'єктивна сторона (формальний склад)

Діяння: 1) ухилення військовослужбовця від несення обов'язків військової служби;

Спосіб: самокалічення, симуляція хвороби, підроблення документів, інший обман;

Обстановка (частина 4): в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці

Кримінальне правопорушення вважається закінченим з моменту вчинення діяння

Суб'єктивна сторона

Прямий умисел

Приклад слідчо-судової практики. 03 травня 2023 р. близько 18 години сержант В., військовослужбовець за призовом під час мобілізації, проходив її на посаді кулеметника стрілецького відділення стрілецького взводу стрілецької роти військової частини. Діючи умисно в умовах воєнного стану, на порушення вимог ст. 65 Конституції України, ст. 17 Закону України «Про оборону України», ст. 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», ст. ст. 9, 11, 16, 127, 128 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, ст. ст. 14 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, перебуваючи у транспортному засобі «Suzuki Grand Vitara» на подвір'ї будинку, не бажаючи виконувати бойові завдання поблизу району м. Кремінна Луганської області, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер свого діяння, передбачаючи його суспільно небезпечні наслідки і бажаючи їх настання, тобто діючи з прямим умислом, вчинив самокалічення, а саме покалічення самому собі кінцівки шляхом завдання різаної рани ножом передньої поверхні лівого передпліччя, що фактично унеможливило тимчасове несення військовослужбовцем своїх обов'язків в період з 03 травня 2023 р. по 03 червня 2023 р.²⁶

²⁶ Кримінальна справа № 243/5883/23 // Архів Слов'янського міськрайонного суду Донецької області.

**СТАТТЯ 410 ККУ. ВИКРАДЕННЯ, ПРИВЛАСНЕННЯ, ВИМАГАННЯ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЕМ ЗБРОЇ, БОЙОВИХ ПРИПАСІВ, ВИБУХОВИХ АБО
ІНШИХ БОЙОВИХ РЕЧОВИН, ЗАСОБІВ ПЕРЕСУВАННЯ, ВІЙСЬКОВОЇ ТА
СПЕЦІАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ ЧИ ІНШОГО ВІЙСЬКОВОГО МАЙНА, А ТАКОЖ
ЗАВОЛОДІННЯ НИМИ ШЛЯХОМ ШАХРАЙСТВА АБО ЗЛОВЖИВАННЯМ
СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ**

Об'єкт
суспільні відносини
щодо права власності
на військове майно;

**Додатковий
обов'язковий об'єкт**
право власності

**Додатковий
факультативний об'єкт**

здоров'я, честь і
гідність особи, порядок
виконання службових
повноважень
військовими
службовими особами
тощо;

Частина 1. Викрадення, привласнення, вимагання
військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових
або інших бойових речовин, засобів пересування, військової
та спеціальної техніки чи іншого військового майна або
заволодіння ними шляхом шахрайства

Предмет: зброя, бойові припаси, вибухові або інші бойові
речовини, засоби пересування, військова та спеціальна
техніка, інше військове майно

Об'єктивна сторона

Діяння: викрадення, привласнення, вимагання,
заволодіння шляхом шахрайства

**Кримінальне правопорушення вважається закінченим з
моменту реальної можливості розпоряджатись предметом
правопорушення, крім вимагання
(закінчене з моменту вимоги)**

Суб'єкт

Спеціальний -
суб'єктами даного
кримінального
правопорушення є
військовослужбовці та
інші особи, визначені
частинами 2, 3 ст. 401
КК України

**Суб'єктивна
сторона**

Прямий умисел

Тлумачення понять зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв надається п. п. 4, 8 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26.04.2002 р. № 3²⁷. При цьому ці предмети повинні належати на праві власності Збройним Силам України, Службі безпеки України, Державній прикордонній службі України, Національній гвардії України та іншим військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, Державній спеціальній службі транспорту, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Предмет кримінального правопорушення, передбаченого ст. 410 КК України

- 1) зброя – штатна вогнепальна та холодна зброя, яка є на балансі тієї чи іншої військової частини, тобто предмети, спеціально призначені для ураження живої цілі;
- 2) бойові припаси – це патрони до зброї, артилерійські снаряди, бомби, міни, бойові частини ракет, а також інші вироби та знаряддя, що споряджені вибуховою речовиною та призначені для ведення стрільби або руйнування різноманітних об'єктів. Піротехнічні, імітаційні, навчальні, холості та інші подібні засоби, що не містять вибухових речовин, не належать до бойових припасів;
- 3) вибухові речовини – це тверді, рідкі або у вигляді газу речовини та суміші, призначені для проведення вибухів і здатні до хімічної реакції без доступу кисню з виділенням газів з такою інтенсивністю, температурою та тиском, які здатні виконувати роботу метання та руйнування;
- 4) інші бойові речовини – будь-які штатні технічні засоби, що знаходяться у військовій частині і мають властивість при порушенні правил поводження з ними уражати (спричиняти ушкодження, порушувати функції, впливати на здоров'я) тих, хто перебуває у зоні їх дії. До них належать, зокрема, радіоактивні речовини, запалювальні речовини, речовини хімічного чи біологічного походження, які можуть бути використані як бойові;
- 5) засоби пересування – усі види військового транспорту, що перебуває в особистому чи колективному службовому користуванні;
- 6) військова і спеціальна техніка – це засоби людської діяльності, які використовуються для забезпечення обороноздатності Збройних Сил України (обороноздатності держави). До них належать, зокрема, паливно-заправні машини, стаціонарні та пересувні радіостанції, пристосування для запуску ракет, пересувні та стаціонарні електростанції, засоби збирання, обробки, зберігання та передачі інформації, аеродромне обладнання, пересувні польові кухні;
- 7) інше військове майно – будь-який предмет, який перебуває у віданні та на балансі військової частини (установи, організації) Збройних Сил України та інших військових формувань і може бути використаний для ведення бойових дій, бойової підготовки військ або їх забезпечення (будинки, комунікації, продовольство, тварини тощо).

²⁷ Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>.

**СТАТТЯ 410 ККУ. ВИКРАДЕННЯ, ПРИВЛАСНЕННЯ, ВИМАГАННЯ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЕМ ЗБРОЇ, БОЙОВИХ ПРИПАСІВ, ВИБУХОВИХ АБО
ІНШИХ БОЙОВИХ РЕЧОВИН, ЗАСОБІВ ПЕРЕСУВАННЯ, ВІЙСЬКОВОЇ ТА
СПЕЦІАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ ЧИ ІНШОГО ВІЙСЬКОВОГО МАЙНА, А ТАКОЖ
ЗАВОЛОДІННЯ НИМИ ШЛЯХОМ ШАХРАЙСТВА АБО ЗЛОВЖИВАННЯМ
СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ**

Об'єкт
суспільні відносини
щодо права власності
на військове майно;

**Додатковий
обов'язковий об'єкт**
право власності

**Додатковий
факультативний
об'єкт**

здоров'я, честь і
гідність особи,
порядок виконання
службових
повноважень
військовими
службовими особами
тощо;

Частина 2. Ті самі дії, вчинені військовою службовою
особою із зловживанням службовим становищем, або
повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або
такі, що заподіяли істотну шкоду

Предмет: зброя, бойові припаси, вибухові або інші бойові
речовини, засоби пересування, військова та спеціальна
техніка, інше військове майно

Об'єктивна сторона

Діяння: зловживання службовим становищем

**Кримінальне правопорушення вважається закінченим з
моменту реальної можливості розпоряджатись предметом
правопорушення, крім вимагання
(закінчене з моменту вимоги)**

Суб'єкт

**Спеціальний –
військова службова
особа**

**Суб'єктивна
сторона**

Прямий умисел

Поняття військової службової особи надається у примітці до ст. 425 КК України. Це, зокрема, військові начальники, а також інші військовослужбовці, які обіймають постійно чи тимчасово посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки за спеціальним дорученням повноважного командування.

Приклад слідчо-судової практики. Військовослужбовець військової служби за контрактом М., обіймаючи посаду водія стрілецького відділення 2 стрілецького взводу 3 стрілецької роти військової частини, під час виконання обов'язків з військової служби, у проміжок часу з січня 2023 р. по 25 квітня 2023 р., більш точний час не встановлено, будучи залученим до охорони складу ракетно-артилерійського озброєння, вирішив стати на злочинний шлях та, діючи умисно в умовах воєнного стану, викрасти зброю, яка належить військовій частині, за таких обставин.

Реалізуючи свій злочинний умисел, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій та передбачаючи їх суспільно-небезпечні наслідки і бажаючи їх настання, тобто діючи з прямим умислом, всупереч положень Інструкції про організацію обліку, зберігання і видачі стрілецької зброї та боєприпасів у Збройних Силах України, затвердженої Наказом МОУ № 359 від 29.06.2005, солдат М., таємно проникнувши до складу ракетно-артилерійського озброєння, який на той час тимчасово знаходився у будівлі складського типу, викрав належну військовій частині зброю, а саме: ПМ № НОМЕР, калібру 9 мм, 1987 року випуску, залишкова вартість якого (відповідно до відомості щодо визначення залишкової вартості військового майна) становить 1877,66 грн, після чого, сховавши її, зберігав у невідомому місці, чим вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 4 ст. 410 КК України, тобто викрадення військовослужбовцем зброї, вчинене в умовах воєнного стану²⁸.

²⁸ Кримінальна справа № 638/12420/24 // Архів Дзержинського районного суду м. Харкова.

СТАТТЯ 413. ВТРАТА ВІЙСЬКОВОГО МАЙНА

Частина 1. Втрата або зіпсування ввірених для службового користування зброї, бойових припасів, засобів пересування, предметів технічного постачання або іншого військового майна внаслідок порушення правил їх зберігання

(нетяжкий злочин)

Об'єкт

Встановлений порядок використання і зберігання військового майна.

Предмет

Ввірени для службового користування: 1) зброя; 2) бойові припаси; 3) засоби пересування; 4) предмети технічного постачання; 5) інше військове майно.

Об'єктивна сторона (матеріальний склад злочину)

Діяння: Втрата або зіпсування ввірених для службового користування зброї, бойових припасів, засобів пересування, предметів технічного постачання або іншого військового майна внаслідок порушення правил їх зберігання

Наслідки: втрата, зіпсування, зброї, бойових припасів, засобів пересування, предметів технічного постачання, іншого військового майна.

Злочин вважається закінченим з моменту настання хоча б одного з вказаних наслідків.

Частина 2. Ті самі діяння, вчинені в умовах особливого періоду, крім воєнного стану

(нетяжкий злочин)

Частина 3. Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці

(нетяжкий злочин)

Суб'єкт

Спеціальний - суб'єктами даного кримінального правопорушення є військовослужбовці та інші особи, визначені частинами 2, 3 ст. 401 КК України

Суб'єктивна сторона

Необережна форма вини

Приклад слідчо-судової практики. 26.04.2024 р., в проміжок часу з 20.00 по 21.00 (більш точного часу під час досудового розслідування не встановлено), солдат В., добре знаючи свої обов'язки, передбачені зазначеним законодавством, яке регламентує порядок зберігання зброї та боєприпасів та відповідальність, яка передбачена за його порушення, переміщуючись з населеного пункту Райгородок Краматорського району Донецької області до населеного пункту Лиман Краматорського району Донецької області, залишив без нагляду та не забезпечив належне зберігання ввіреної йому для службового користування зброї (автомат «АКМ» № НОМЕР, 1971 року випуску, калібром 7,62 мм) в автомобілі Nissan X-Trail ННР 833, на якому пересувався, та не вжив заходів до належного його збереження. Через це невстановлена особа таємно викрала зазначений автомат «АКМ» вартістю 2472,99 грн (дві тисячі чотириста сімдесят дві гривні 99 копійок), чим допустив втрату ввіреної для службового користування зброї²⁹.

²⁹ Кримінальна справа № 202/8210/24 // Архів Індустріального районного суду м. Дніпропетровська.

СТАТТЯ 425. НЕДБАЛЕ СТАВЛЕННЯ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ



Приклад слідчо-судової практики. В., перебуваючи на посаді заступника командира запасної роти з морально-психологічного забезпечення військової частини, тобто будучи військовою службовою особою, яка постійно обіймає посаду, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій та будучи обізнаним зі змістом своїх службових обов'язків, з порядком обліку особового складу у військовій частині, з порядком призупинення військової служби військовослужбовцями, виплати військовослужбовцям грошового забезпечення та додаткової винагороди, передбаченої постановою Кабінету Міністрів України № 168 від 28.02.2022 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану», діючи всупереч вимогам ст. ст. 6-8, 16, 58, 59, 111, 112 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, ст. ст. 5, 6, 45 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, ч. 2 ст. 24 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», п. 144-3 Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженого Указом Президента України № 1153/2008 від 10.12.2008, п. 15 Розділу I Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам, затвердженим наказом Міністерства оборони України від 07.06.2018 № 260, Постанови КМУ № 168, діючи необережно у формі кримінальної протиправної недбалості, в умовах воєнного стану вчинив неналежне виконання службових обов'язків внаслідок недбалого ставлення до них, а саме: в період з 12.01.2023 по 21.04.2023 не проконтролював та не виявив факт відсутності на службі підлеглого військовослужбовця – молодшого сержанта Г. в частині отримання точних відомостей про особовий склад за штатом, списком і в наявності, підтримання особового складу в постійній бойовій готовності, не здійснював періодичної присутності на ранковому підйомі та вечірній повірці, ведення встановленого обліку особового складу, знання чисельності особового складу за списком, здійснення контролю за несенням служби у військовій частині. Натомість нехтуючи своїми службовими обов'язками, майор В., діючи з необережності у формі кримінальної протиправної недбалості, тобто не передбачаючи настання суспільно-небезпечних наслідків свого діяння, хоча повинен був і міг їх передбачити, з 12.01.2023 по 21.04.2023 не проконтролював та не виявив факту відсутності на службі (перебування у відрядженні в населеному пункті Дружелюбівка Запорізької області молодшого

сержанта Г.), склав, підписав та подав до фінансового органу військової частини рапорти про виплати особовому складу об'єднаної групи логістичного забезпечення додаткової винагороди № 290 від 03.02.2023, № 664 від 04.03.2023, № 1040 від 03.04.2023 р., № 1545 від 03.05.2023 у порядку, встановленому п. 1 Постанови КМУ № 168, в яких вказав про те, що молодший сержант Г. в період з 12.01.2023 р. по 21.04.2023 виконувала бойові (спеціальні) завдання згідно з бойовими наказами, що стали підставою для нарахування останній додаткової винагороди за січень, лютий, березень та квітень 2023 р. в розмірі 400 107 грн 53 коп., пропорційно дням, які остання мала перебувати в районах ведення бойових дій. Внаслідок неналежного виконання майором Г. своїх службових обов'язків командира об'єднаної групи логістичного забезпечення військової частини, які виявилися у невстановленні ним факту відсутності на службі (перебування у відрядженні) молодшого сержанта Г. в період з 12.01.2023 по 21.04.2023, непризупиненні нарахування та виплати Г. додаткових винагород, відповідно до Постанови КМУ № 168, яка в зазначений період була відсутня в районах ведення бойових дій та не брала безпосередню участь у бойових діях, безпідставно нараховано та виплачено додаткову винагороду відповідно до Постанови КМУ № 168 на загальну суму 400 107 грн 53 коп., що більше ніж у 250 разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, тобто є істотною шкодою³⁰.

³⁰ Кримінальна справа № 559/1850/24 // Архів Дубенського міськрайонного суду Рівненської області.

СТАТТЯ 426. ПЕРЕВИЩЕННЯ ВІЙСЬКОВОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ВЛАДИ ЧИ СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ

Об'єкт

Встановлений порядок несення військової служби.

Частина 1. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень, тобто умисне вчинення дій, які явно виходять за межі наданих цій особі прав чи повноважень, крім передбачених частиною другою цієї статті, якщо ці дії заподіяли істотну шкоду

(нетяжкий злочин)

Частина 2. Застосування нестатутних заходів впливу щодо підлеглого або перевищення дисциплінарної влади, якщо ці дії заподіяли істотну шкоду, а також застосування насильства щодо підлеглого

(тяжкий злочин)

Частина 3. Діяння, передбачені частиною другою цієї статті, вчинені із застосуванням зброї, а також діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо вони спричинили тяжкі наслідки

(тяжкий злочин)

Частина 5. Діяння, передбачені частинами першою, другою або третьою цієї статті, вчинені в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці

(особливо тяжкий злочин)

Об'єктивна сторона (матеріальний склад у разі спричинення істотної шкоди або тяжких наслідків. В інших випадках – формальний склад)

Діяння: умисне вчинення дій, які явно виходять за межі наданих цій особі прав чи повноважень (ч. 1); застосування нестатутних заходів впливу щодо підлеглого або перевищення дисциплінарної влади, застосування насильства щодо підлеглого (ч. 2)

Наслідки (п. 2 примітки до ст. 425 КК України): істотна шкода (якщо вона полягає у заподіянні матеріальних збитків - двісті п'ятдесят і більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян); **тяжкі наслідки** - п'ятсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян

Суб'єкт

Спеціальний – військова службова особа (військові начальники, а також інші військовослужбовці, які обіймають постійно чи тимчасово посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки за спеціальним дорученням повноважного командування)

Суб'єктивна сторона

Прямий умисел щодо діяння, умисел або необережність щодо наслідків.

Приклад слідчо-судової практики. 7 грудня 2022 р. протягом дня головний сержант П., перебуваючи у місці відпочинку 1-ї стрілецької роти військової частини, а саме у домоволодінні, вживав алкогольні напої та кури в будинку. Головний сержант П. невдоволений тим, що його підлеглий старший сержант К. зробив йому зауваження, задля ствердження свого авторитету серед підлеглих вирішив вчинити вбивство К.

Тож 27 грудня 2022 р., приблизно о 18 годині 00 хвилин (більш точного часу в ході проведення досудового розслідування встановити не виявилось можливим), головний сержант П., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, діючи в умовах воєнного стану, будучи невдоволеним діями старшого сержанта К., з метою встановлення свого авторитету та демонстрації своєї уявної переваги у військовому колективі відносно свого підлеглого, усвідомлюючи при цьому суспільно-небезпечний характер власних дій та бажаючи їх настання, порушуючи ст. ст. 9, 11, 13, 14, 16, 30, 123 Статуту, вирішив застосувати насильство щодо підлеглого – командира 2 стрілецького відділення 3 стрілецького взводу 1-ї стрілецької роти військової частини старшого сержанта К.

Діючи з вищевказаною метою, головний сержант П. взяв закріплений за ним РПК-74, серії НОМЕР, опустив перевідник вогню до низу у положення «ОД», за рукоятку відвів затворну раму назад, відпустив рукоятку затворної рами, тим самим діслав патрон до патронника. Потім зайшов до кімнати, у якій перебував старший сержант К., висловив йому погрозу вбивства, після чого здійснив у нього не менше 17 пострілів.

У результаті вказаних умисних незаконних дій головний сержант П. спричинив старшому сержанту К. тілесні ушкодження у вигляді вогнепального сліпого поранення м'яких тканин лівого плеча, яке кваліфікується як легке тілесне ушкодження, що спричинило короточасний розлад здоров'я, а також у вигляді вогнепального кульового наскрізного поранення передньої черевної стінки та лівої реберної дуги з переломами 7-9 ребер та реберних хрящів зліва, проникаюче у черевну порожнину, з ушкодженням поперечно-ободової кишки та великого чепця, гемоперитонеум, які кваліфікуються як тяжкі тілесні ушкодження за ознаками небезпеки для життя.

Своїми умисними діями П. вчинив кримінальне правопорушення (злочин), передбачене ч. 5 ст. 426-1 КК України, що кваліфікується як застосування насильства щодо підлеглого із застосуванням зброї, що спричинило тяжкі наслідки, вчинене в умовах воєнного стану³¹.

³¹ Кримінальна справа № 332/1961/23 // Архів Заводського районного суду м. Запоріжжя.

**СТАТТЯ 414. ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ, А ТАКОЖ
ІЗ РЕЧОВИНАМИ І ПРЕДМЕТАМИ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ ПІДВИЩЕНУ НЕБЕЗПЕКУ
ДЛЯ ОТОЧЕННЯ**

Об'єкт

Встановлен
ий порядок
несення
військової
служби.

Предмет

Зброя, боєприпаси,
вибухові, інші
речовини і
предмети, що
становлять
підвищену
небезпеку для
оточення,
радіоактивні
матеріали

Частина 1. Порухнення правил поведження зі зброєю, а також із боєприпасами, вибуховими, іншими речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення, а так само з радіоактивними матеріалами, якщо це заподіяло потерпілому тілесні ушкодження або створило небезпеку для довкілля
(**нетяжкий злочин**)

Частина 2. Те саме діяння, що заподіяло тілесні ушкодження кільком особам або смерть потерпілого
(**тяжкий злочин**)

Частина 3. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, що спричинило загибель кількох осіб чи інші тяжкі наслідки
(**особливо тяжкий злочин**)

Суб'єкт

Спеціальний -
суб'єктами даного
кримінального
правопорушення є
військовослужбовці та
інші особи, визначені
частинами 2, 3 ст. 401
КК України

Об'єктивна сторона (матеріальний склад)

Діяння: Порухнення правил поведження з предметом цього злочину

Наслідки: тілесні ушкодження одній людині або створення небезпеки для довкілля (ч. 1); тілесні ушкодження кільком особам або смерть потерпілого (ч. 2); загибель кількох осіб чи інші тяжкі наслідки (ч. 3)

Кримінальне правопорушення вважається закінченим з моменту настання суспільно небезпечних наслідків

Суб'єктивна сторона

Умисел або
необережність
щодо діяння,
необережність
щодо наслідків.

Приклад слідчо-судової практики. Старший солдат М., будучи військовослужбовцем за контрактом, 14.03.2022 р. близько 12 год. 30 хв (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено) разом з іншими військовослужбовцями військової частини НГУ, серед яких знаходився Р., після заняття з бойової підготовки, перебуваючи на місці тимчасової дислокації, що розташована на території паркінгу, приступив до чищення автомата АК-74 калібру 5,45 мм. Розібравши автомат, М. його почистив, змастив мастилом та приступив до збирання.

У подальшому М., обізнаний з технічними властивостями автомата АК-74, діючи зі злочинною недбалістю, тобто не передбачаючи настання суспільно небезпечних наслідків, хоча повинен був і міг передбачити їх настання, не маючи на меті умисного спричинення тілесних ушкоджень присутнім, у порушення п. 10 ст. 7 «Настанови 5,45-мм автомати Калашнікова (АК-74, АКС-74, АК-74Н, АКС-74Н) та 5,45-мм ручні кулемети Калашнікова (РПК-74, РПКС-74, РПК-74Н, РПКС-74Н)», затвердженої наказом Головнокомандувача Сухопутних військ Збройних Сил України у 2004 році, приєднав споряджений набоями магазин до автомата, перевідник якого знаходився в положенні автоматичний вогонь, тримаючи автомат АК-74 № НОМЕР стволом у напрямку бетонного покриття, відвів затворну раму назад до кінця і відпустив її, надіславши таким чином патрон у патронник, після чого натиснув на спусковий гачок. Це призвело до пострілу, у результаті чого одна куля пройшла рикошетом по бетонному покриттю та влучила в Р., який сидів неподалік. Він отримав тілесні ушкодження у вигляді вогнепального кульового наскрізного поранення м'яких тканин нижньої третини задньо-латеральної поверхні лівої гомілки³².

³² Кримінальна справа № 761/10697/22-к // Архів Печерського районного суду м. Києва.

5. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ (схематичне зображення складів кримінальних правопорушень та матеріали слідчо-судової практики)

Серед кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку зброя є обов'язковою ознакою таких правопорушень як застосування зброї масового знищення (ст. 439 КК України) та розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення (ст. 440 КК України). Протягом введеного з 24 лютого 2022 р. воєнного стану в Україні зафіксоване 1 кримінальне правопорушення, передбачене ст. 439 КК України, та жодного, передбаченого ст. 440 КК України. Проте ступінь їх суспільної небезпечності є одним з найвищих, оскільки ці діяння здатні спричинити значну шкоду миру та безпеці людства.

До зброї масового знищення належать хімічна, бактеріологічна (біологічна), токсична та ядерна.

Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13.01.1993, ратифікована Україною 16.10.1998, до хімічної зброї відносить:

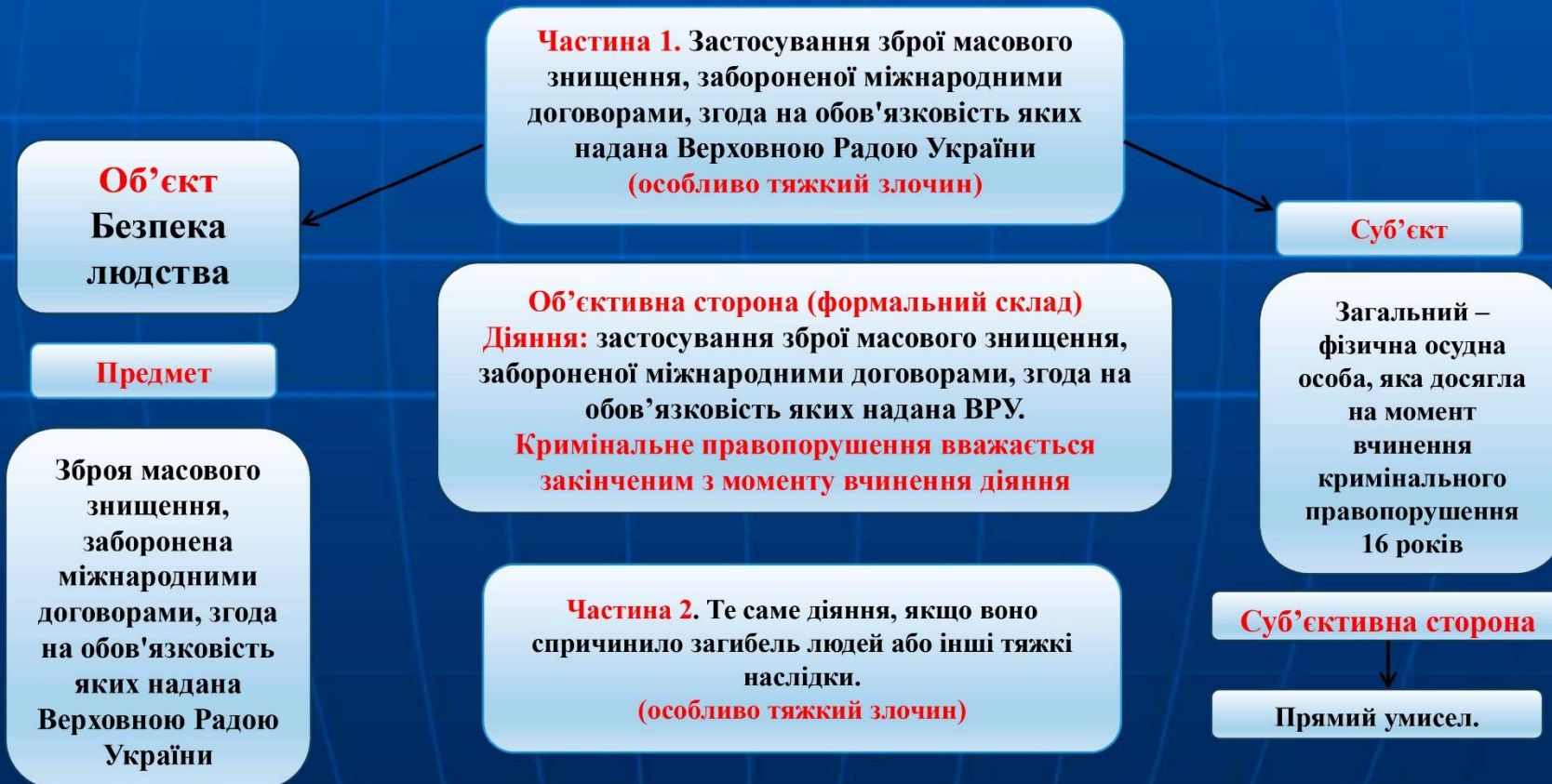
а) токсичні хімікати та їх прекурсори, за винятком тих випадків, коли вони мають призначення для цілей, які не забороняються цією Конвенцією, за умов, що їх види та кількості відповідають таким цілям;

б) боєприпаси та пристрої, спеціально призначені для смертельного ураження або заподіяння іншої шкоди за рахунок токсичних властивостей, зазначених у підпункті а) токсичних хімікатів, які вивільняються у результаті використання таких боєприпасів та пристроїв;

с) будь-яке обладнання, спеціально призначене для використання безпосередньо у зв'язку із застосуванням боєприпасів та пристроїв, які зазначені в підпункті б)³³.

³³ Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13.01.1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_182#Text.

СТАТТЯ 439. ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ



СТАТТЯ 440. РОЗРОБЛЕННЯ, ВИРОБНИЦТВО, ПРИДБАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ ЗБУТ, ТРАНСПОРТУВАННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ

Об'єкт

Мир і безпека
людства,
встановлений
порядок
нерозповсюдження
та контролю за
зброєю масового
знищення

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання,
збут, транспортування зброї масового знищення,
забороненої міжнародними договорами, згода на
обов'язковість яких надана Верховною Радою
України
(тяжкий злочин)

Суб'єкт

Загальний –
фізична осудна
особа, яка досягла
на момент
вчинення
кримінального
правопорушення
16 років

Предмет

зброя масового
знищення,
заборонена
міжнародними до-
говорами, згода на
обов'язковість яких
надана Верховною
Радою України

Об'єктивна сторона (формальний склад)

Діяння: 1) розроблення; 2) виробництво;
3) придбання; 4) зберігання; 5) збут;
6) транспортування зброї масового знищення,
забороненої міжнародними договорами, згода на
обов'язковість яких надана Верховною Радою
України

**Кримінальне правопорушення
вважається закінченим з моменту
вчинення хоча б одного діяння**

Суб'єктивна сторона

Прямий умисел:
особа усвідомлює
суспільно
небезпечний
характер своїх дій і
бажає їх вчинити

Конвенція про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про їх знищення від 10.04.1972 р., ратифікована Україною 21.02.1975 р., до бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї відносить:

1) мікробіологічні або інші біологічні агенти чи токсини (незалежно від походження та методу виробництва) таких видів і в таких кількостях, які не призначені для профілактичних, захисних або інших мирних цілей;

2) зброю, обладнання або засоби доставки, призначені для використання таких агентів чи токсинів у ворожих цілях або у збройних конфліктах³⁴.

Сьогодні до зброї масового знищення, забороненої міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, беззастережно можна віднести лише хімічну і біологічну (зокрема, токсинну) зброю. Водночас належність ядерної зброї, яка за своєю природою є класичним прикладом зброї масового знищення, до такої, що заборонена міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, заперечується фахівцями в галузі міжнародного гуманітарного права, адже Україна не підписала і не ратифікувала міжнародний договір про заборону ядерної зброї, який забороняє розробку, випробування, виробництво, придбання, володіння, накопичення ядерної зброї чи інших ядерних вибухових пристроїв, а також передачу, розміщення, встановлення або розгортання такої зброї чи пристроїв на своїй території, їх застосування і погрозу застосування. Цей договір був схвалений Генеральною Асамблеєю ООН 7 липня 2017 р. за погодженням 122 країн і набув чинності 22 січня 2021 р.³⁵

³⁴ Конвенція про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про їх знищення від 10.04.1972 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU71K09U>.

³⁵ Шамсутдінов О. В. Кримінально-правова характеристика зброї масового знищення як конструктивної об'єктивної ознаки складу кримінального правопорушення (статті 439, 440 КК України). *Право і безпека*. 2022. № 2 (85). С. 189-201.

ДОДАТКИ

Додаток 1



ПОСТАНОВА ПЛЕНУМУ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ № 3 від 26.04.2002

Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами

Обговоривши практику розгляду судами справ про злочини, предметом яких є вогнепальна, холодна зброя, бойові припаси, вибухові речовини, вибухові пристрої чи радіоактивні матеріали, Пленум Верховного Суду України зазначає, що суди в основному забезпечують правильне застосування закону при розгляді справ даної категорії. Разом з тим у їх діяльності ще мають місце певні недоліки.

В окремих справах не завжди встановлюються джерела придбання та виготовлення зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв чи радіоактивних матеріалів, допускаються помилки при кваліфікації дій винних осіб. Суди не реагують належним чином на обставини, які сприяли незаконному заволодінню цими предметами, у тому числі на виявленні недоліки в їх обліку, зберіганні, користуванні та перевезенні.

Виникають труднощі у визначенні предмета цих злочинів, правильному розумінні добровільної здачі зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв, у відмежуванні закінченого злочину від замаху на його вчинення тощо.

З метою поліпшення судового розгляду справ даної категорії Пленум Верховного Суду України.

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Звернути увагу судів на те, що забезпечення своєчасного та правильного розгляду справ про злочини, пов'язані з протиправними діями з вогнепальною чи холодною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями або радіоактивними матеріалами, має важливе значення для охорони громадської безпеки і запобігання іншим більш

тяжким злочинам.

При розгляді цих справ необхідно вживати передбачених законом заходів до всебічного, повного й об'єктивного з'ясування всіх обставин злочину, звертаючи особливу увагу на виявлення джерел викрадення, придбання, виготовлення зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв або радіоактивних матеріалів, встановлення мотиву та мети винних осіб.

2. При вирішенні питання, чи є незаконними носіння, зберігання, придбання, виготовлення, ремонт, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), а також носіння, виготовлення, ремонт або збут холодної зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв, судам необхідно керуватися Положенням про дозвільну систему (затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576 з наступними змінами), Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів (затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 р. № 622; зі змінами, внесеними наказом від 13 квітня 1999 р. № 292 та іншими нормативними актами).

Питання про відповідальність за незаконні діяння зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, радіоактивними матеріалами осіб, які ними користуються у зв'язку зі службовою діяльністю, вирішуються з урахуванням нормативних актів (інструкцій, правил, наказів тощо), що регулюють порядок поведінки з цими предметами.

3. Судам слід мати на увазі, що основною характерною ознакою зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв та радіоактивних матеріалів є їх призначення – ураження живої цілі, знищення чи пошкодження оточуючого середовища. Вони можуть бути як саморобними, так і виготовленими промисловим способом.

4. Відповідно до названої Інструкції та інших нормативних актів до вогнепальної зброї, яка є предметом злочинів, передбачених статтями 262-264, 410 КК, належать усі види бойової, спортивної, нарізної мисливської зброї, як серійно виготовленої, так і саморобної чи переробленої, для проведення пострілу з якої використовується сила тиску газів, що утворюється при згоранні вибухової речовини (пороху або інших спеціальних горючих сумішей). Предметом злочину, передбаченого ст. 264 КК, крім зазначених вище видів вогнепальної зброї може бути також гладкоствольна мисливська зброя.

Пневматична зброя, сигнальні, стартові, будівельні, газові пістолети (револьвери), пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими

снарядами не смертельної дії, ракетниці, а також вибухові пакети й інші імітаційно-піротехнічні та освітлювальні засоби, що не містять у собі вибухових речовин і сумішей, не можуть бути віднесені до предмета злочинів, відповідальність за які настає за статтями 262, 263 КК.

5. Бойовими припасами визнаються патрони до нарізної вогнепальної зброї різних калібрів, артилерійські снаряди, бомби, міни, гранати, бойові частини ракет і торпед та інші вироби в зібраному вигляді, споряджені вибуховою речовиною і призначені для стрільби з вогнепальної зброї чи для вчинення вибуху. Патрони та набої до гладкоствольної мисливської зброї, а також патрони, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, не є предметом злочинів, передбачених статтями 262, 263 КК.

6. До вибухових речовин належать порох, динаміт, тротил, нітрогліцерин та інші хімічні речовини, їх сполуки або суміші, здатні вибухнути без доступу кисню.

7. Під вибуховими пристроями слід розуміти саморобні чи виготовлені промисловим способом вироби одноразового застосування, спеціально підготовлені і за певних обставин спроможні за допомогою використання хімічної, теплової, електричної енергії або фізичного впливу (вибуху, удару) створити вражаючі фактори – спричинити смерть, тілесні ушкодження чи істотну матеріальну шкоду – шляхом вивільнення, розсіювання або впливу токсичних хімічних речовин, біологічних агентів, токсинів, радіації, радіоактивного матеріалу, інших подібних речовин.

8. До холодної зброї належать предмети, які відповідають стандартним зразкам або історично виробленим типам зброї, чи інші предмети, що справляють колючий, колючоріжучий, рубаючий, роздроблюючий або ударний ефект (багнет, стилет, ніж, кинджал, арбалет, нунчаку, кастет тощо), конструктивно призначені для ураження живої цілі за допомогою м'язової сили людини або дії механічного пристрою.

9. Згідно з п. 1.8 Правил забезпечення збереження ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання (затверджені наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 14 грудня 2000 р. № 241 радіоактивні матеріали – це будь-які матеріали, які містять радіонукліди і для яких питома активність та сумарна активність вантажу перевищують межі, установлені нормами, правилами й стандартами з ядерної та радіаційної безпеки.

10. У випадках, коли для вирішення питання про те, чи є відповідні предмети зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями або радіоактивними матеріалами, а також для з'ясування їх придатності до використання за цільовим призначенням потрібні спеціальні знання, у справі слід призначати експертизу з проведенням її у відповідних експертних установах. Для з'ясування лише придатності предмета до використання за цільовим призначенням достатньо участі спеціаліста.

11. Під незаконним зберіганням вогнепальної зброї (крім

гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв розуміються умисні дії, які полягають у володінні (незалежно від тривалості в часі) без відповідного дозволу або із простроченням його дії будь-яким із зазначених предметів, що знаходиться не при особі, а в обраному нею місці.

Незаконне носіння холодної, вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв є умисними, вчиненими без передбаченого законом дозволу діями по їх переміщенню, транспортуванню особою безпосередньо при собі (в руках, одязі, сумці, спеціальному футлярі, транспортному засобі тощо).

12. Незаконним придбанням вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв слід вважати умисні дії, пов'язані з їх набуттям (за винятком викрадення, привласнення, вимагання або заволодіння шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем) всупереч передбаченому законом порядку – в результаті купівлі, обміну, привласнення знайденого, одержання як подарунок, на відшкодування боргу тощо.

13. Під незаконним виготовленням холодної, вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв потрібно розуміти умисні, вчинені без передбаченого законом дозволу дії по їх створенню чи переробленню, внаслідок чого вони набувають відповідних характерних властивостей.

Такими діями, зокрема, є перероблення ракетниці, стартового, будівельного, газового пістолета, інших пристроїв, пристосованих для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, у зброю, придатну до стрільби, або мисливської (у тому числі гладкоствольної) рушниці – в обріз, виготовлення вибухових речовин, вибухових пристроїв чи боєприпасів з використанням будь-яких компонентів, які самі по собі не є вибухівкою, але внаслідок цих дій набувають здатності до вибуху, тощо.

14. Ремонт холодної, вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів або вибухових пристроїв – це таке відновлення характерних властивостей зазначених предметів шляхом заміни або реставрації зношених чи непридатних з інших причин частин, механізмів, усунення дефектів, поломок чи пошкоджень, налагодження нормального функціонування різних частин і механізмів, внаслідок якого ці предмети стають придатними до використання за цільовим призначенням.

15. Під незаконною передачею вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв слід розуміти надання цих предметів іншій особі у володіння, для тимчасового зберігання чи використання за цільовим призначенням без передбаченого законом дозволу.

16. Незаконний збут холодної, вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або

вибухових пристроїв полягає в умисній передачі їх іншій особі поза встановленим порядком шляхом продажу, обміну, дарування, сплати боргу тощо.

17. Відповідальність за викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службової особи своїм службовим становищем за ст. 262 КК настає незалежно від місця вилучення цих предметів.

Під викраденням вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв, радіоактивних матеріалів слід розуміти протиправне таємне чи відкрите, в тому числі із застосуванням насильства, яке не є небезпечним для життя або здоров'я, чи з погрозою застосування такого насильства, їх вилучення у юридичних або фізичних осіб незалежно від того, законно чи незаконно ті ними володіли.

18. Розбій з метою викрадення вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або радіоактивних матеріалів утворює склад злочину, передбаченого ч. 3 ст. 262 КК. Цей злочин вважається закінченим з моменту вчинення нападу, поєднаного з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства.

19. Привласнення вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв чи радіоактивних матеріалів має місце при їх утриманні, неповерненні володільцю особою, якій вони були довірені для зберігання, перевезення, пересилання, надані у зв'язку з виконанням службових обов'язків тощо або в якій опинились випадково чи якою були вилучені в іншій особі, котра володіла ними незаконно.

20. Вимагання вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв чи радіоактивних матеріалів полягає в пред'явленні особі, яка законно чи незаконно ними володіє або у віданні чи під охороною якої вони перебувають, вимоги про їх передачу.

За частинами 1, 2 ст. 262 КК кваліфікується вимагання зазначених предметів, поєднане з погрозою обмеження прав і свобод або законних інтересів щодо особи чи її близьких родичів, пошкодження чи знищення їхнього майна, розголошення відомостей, які вони бажають зберегти в таємниці.

Відповідальність за ч. 3 ст. 262 КК настає за вимагання вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або радіоактивних матеріалів, поєднане з насильством, небезпечним для життя і здоров'я.

Вимагання вважається закінченим складом злочину з моменту

пред'явлення вимоги, поєднаної з відповідними погрозою чи насильством.

21. Заволодіння вогнепальною зброєю (крім гладкоствольної мисливської), бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами шляхом шахрайства здійснюється за допомогою обману чи зловживання довірою, а шляхом зловживання службової особи своїм службовим становищем – внаслідок протиправного використання нею своїх владних повноважень.

22. У разі викрадення складових частин, деталей чи вузлів, комплект яких дозволяє виготовити придатну до використання вогнепальну зброю, дії винної особи слід розцінювати як закінчений злочин і кваліфікувати за ст. 262 КК.

Викрадення складових частин і деталей бойових припасів, що містять вибухові речовини (запали, детонатори, підрильники, гранати без підрильників тощо), теж потрібно кваліфікувати за ст. 262 КК як закінчене розкрадання таких речовин.

23. Якщо винна особа незаконно заволоділа не придатними до використання вогнепальною зброєю, бойовими припасами або їх частинами чи деталями, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями, помилково вважаючи їх такими, що можуть бути використані за призначенням, вчинене належить розцінювати як замах на заволодіння цими предметами і кваліфікувати за ст. 15 та відповідною частиною ст. 262 КК.

Незаконне заволодіння завідомо несправною вогнепальною зброєю (наприклад, учбовою) і приведення її в придатний до використання за призначенням стан необхідно кваліфікувати як заволодіння чужим майном та незаконне виготовлення вогнепальної зброї. Так само мають кваліфікуватися дії винного й у тому разі, коли для виготовлення придатної до використання зброї частина деталей була ним викрадена, а решта виготовлена самостійно чи придбана будь-яким іншим чином.

24. Незаконне заволодіння вогнепальною зброєю (крім гладкоствольної мисливської), бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями або радіоактивними матеріалами визнається повторним у разі вчинення його особою, яка раніше вчинила злочин, передбачений ст. 262 КК, незалежно від того, чи було її за це засуджено, а також була вона виконавцем чи іншим співучасником такого злочину.

За ознакою повторності за ч. 2 ст. 262 КК слід кваліфікувати також передбачені ч. 1 цієї статті дії, вчинені після розбійного нападу або вимагання, поєднаного з насильством.

25. Оскільки незаконне заволодіння вогнепальною зброєю (крім гладкоствольної мисливської), бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями є самостійним складом злочину, подальші їх носіння, зберігання, ремонт, передача чи збут утворюють реальну сукупність злочинів, передбачених ст. 262 та ч. 1 ст. 263 КК.

Незаконне заволодіння радіоактивними матеріалами та подальше їх носіння, зберігання, використання тощо слід кваліфікувати за сукупністю

злочинів, передбачених ч. 1 ст. 262 КК і залежно від наслідків – ч.1 чи ч.2 ст.265 КК.

26. Якщо викрадення вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв або радіоактивних матеріалів та їх незаконне носіння, зберігання, передача чи збут здійснені для вчинення іншого злочину, такі дії мають кваліфікуватися за сукупністю злочинів, передбачених відповідною частиною ст. 262 і ч. 1 ст. 263 або ст. 265 КК, а також як готування чи замах до вчинення іншого злочину.

За сукупністю злочинів, передбачених ст. 257 і ст. 262 або ч. 1 ст. 263 КК, належить кваліфікувати незаконне заволодіння чи незаконне придбання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв або радіоактивних матеріалів, вчинені з метою організації банди чи використання цих предметів членами вже існуючої банди.

27. Відповідальність за ст. 264 КК настає у випадках зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів без додержання встановлених нормативними актами та загальноприйнятими правилами застережних заходів, які виключають можливість вільного доступу сторонніх осіб до цих предметів, а також незаконної передачі зазначених предметів іншій особі, якщо це спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки.

Кримінальну відповідальність тягне недбале зберігання будь-якої вогнепальної зброї та будь-яких бойових припасів (у тому числі гладкоствольної мисливської рушниці та бойових припасів до неї) незалежно від того, було воно законним чи незаконним.

Під загибеллю людей розуміється настання смерті хоча б однієї особи. Інші тяжкі наслідки – це заподіяння тяжких тілесних ушкоджень хоча б одній особі, середньої тяжкості – двом особам і більше, а також великої матеріальної шкоди будь-якій юридичній чи фізичній особі.

28. Звернути увагу судів на те, що під добровільною здачею органам влади зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв, яка згідно з ч. 3 ст. 263 КК є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності, необхідно розуміти такі дії, коли особа, маючи можливість і надалі зберігати будь-який із зазначених предметів, незалежно від мотивів за власним бажанням передає його відповідному державному органу.

29. Вирішуючи питання про речові докази у справах про злочини, пов'язані з незаконними діями зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями або радіоактивними матеріалами, суди мають керуватись вимогами ст. 81 КПК.

30. При розгляді справ даної категорії судам необхідно посилити увагу до виявлення причин вчинення зазначених злочинів та умов, які цьому сприяли, і належним чином на них реагувати. Зокрема, не повинні лишатися поза увагою випадки недбалого ставлення відповідних працівників до зберігання зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв, радіоактивних матеріалів, залишення таких предметів без нагляду чи охорони,

неналежного обладнання місць їх зберігання, порушення порядку їх обліку, видачі, транспортування та використання.

31. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Пленуму Верховного Суду України від 8 липня 1994 року N 6 «Про судову практику у справах про розкрадання, виготовлення, зберігання та інші незаконні діяння зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами».

Голова Верховного Суду України

В. Ф. Бойко

Секретар Пленуму, суддя
Верховного Суду України

М. П. Селіванов



Про судову практику в справах про
викрадення та інше незаконне поводження
зі зброєю, бойовими припасами,
вибуховими речовинами, вибуховими
пристроями чи радіоактивними
матеріалами

Постанова Верховного суду України від
26.04.2002 № 3

Прийняття від 26.04.2002

Постійна адреса:

<https://zakon.rada.gov.ua/go/v0003700-02>

**Законодавство
України**

станом на

31.03.2025

поточна редакція



v0003700-02

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
внутрішніх
справ України
21.08.1998 № 622
Зареєстровано в
Міністерстві
юстиції України
7 жовтня 1998 р.
за № 637/3077

ІНСТРУКЦІЯ

про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів

ВИТЯГ

2. Видача дозволів на придбання, зберігання, перевезення і використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, пристроїв, патронів до них, пневматичної зброї, вибухових матеріалів і речовин, відкриття і функціонування об'єктів дозвільної системи.

{Назва глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

2.1. Здійснюючи дозвільну систему, органи (підрозділи) поліції відповідно до законодавства України приймають рішення про надання міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу (далі – суб'єкти господарювання), дозволів на придбання, зберігання, перевезення

(через митний кордон України, територією України, транзит через територію України) й використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, охолощеної зброї, пневматичної зброї; пристроїв та патронів до них; вибухових матеріалів і речовин; на відкриття та функціонування сховищ, складів і баз, де вони зберігаються, стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них (далі – об’єкти дозвільної системи); громадянам – дозволів на придбання, зберігання та носіння вогнепальної мисливської зброї, холодної, охолощеної, пневматичної зброї, пристроїв.

{Пункт 2.1 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013; із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022, № 960 від 28.11.2023}

2.2. За результатами розгляду поданих заявником документів орган (підрозділ) поліції приймає рішення (додаток 6) (далі – Рішення). Рішення приймається у формі електронного документа, на який накладається кваліфікований електронний підпис. На кожну одиницю зброї, основної частини зброї, пристрою формується окреме Рішення.

{Абзац перший пункту 2.2 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

На підставі Рішення в ЄРЗ формується відповідний запис про:

{Абзац другий пункту 2.2 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

– залишення заяви (клопотання) без руху або поновлення руху заяви (клопотання);

{Пункт 2.2 глави 2 розділу I доповнено абзацом третім згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023; в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

– надання дозволу або відмову в його наданні;

{Пункт 2.2 глави 2 розділу I доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

– надання направлення на комісійний продаж, форма якого визначена в додатку 8 до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії,

індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2015 року № 1000 (далі – направлення на комісійний продаж), або відмову в його наданні;

{Пункт 2.2 глави 2 розділу I доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

– продовження строку дії дозволу або відмову в його продовженні;

{Пункт 2.2 глави 2 розділу I доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

– переоформлення зброї, основної частини зброї, пристрою або відмову в їх переоформленні;

{Пункт 2.2 глави 2 розділу I доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

– припинення обліку зброї, основної частини зброї, пристрою або відмову в припиненні обліку зброї, основної частини зброї, пристрою;

{Пункт 2.2 глави 2 розділу I доповнено абзацом восьмим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

– зміну (тимчасову зміну) місця зберігання зброї, боєприпасів до неї, основної частини зброї, пристрою та патронів до нього (поставлення на облік зброї, основної частини зброї, пристрою за новим місцем проживання власника) або відмову в його зміні (тимчасовій зміні) (постановці на облік).

{Пункт 2.2 глави 2 розділу I доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}.

З дати формування відповідного запису дозвіл (направлення на комісійний продаж) вважається наданим заявнику; строк дії дозволу – продовженим; зброя, основні частини зброї, пристрої – переоформленими (поставленими на облік); облік зброї, основної частини зброї, пристрою – припиненим; місце (тимчасове місце) зберігання зброї, боєприпасів до неї, основної частини зброї, пристрою та патронів до них – зміненим.

{Пункт 2.2 глави 2 розділу I доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

Відомості ЄРЗ можуть бути перетворені електронними засобами ЄРЗ у візуальну форму. Візуальною формою відомостей є відображення даних, які містить ЄРЗ, електронними засобами або в паперовій формі відповідних витягів з ЄРЗ.

{Пункт 2.2 глави 2 розділу I доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

Строк дії дозволів:

– на виготовлення, зберігання та використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, які видаються на ім'я керівників підприємств, установ і організацій, а також громадянам, – 3 роки;

– на придбання та перевезення цих предметів, матеріалів і речовин – до 3 місяців;

– на придбання вибухових матеріалів – до 6 місяців.

Протягом дії дозволу на придбання предметів і матеріалів особа може придбати необхідну їй кількість таких предметів і матеріалів.

{Пункт 2.2 глави 2 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

2.3. Рішення приймаються:

{Абзац перший пункту 2.3 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

2.3.1. УП ЦОУП на:

{Абзац перший підпункту 2.3.1 пункту 2.3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 372 від 04.05.2018}

– придбання, перевезення через митний кордон України, транзит через територію України вогнепальної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, бойових припасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів і речовин міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання, а також іноземним суб'єктам господарювання на підставі відповідних договорів;

{Абзац другий підпункту 2.3.1 пункту 2.3 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

– придбання в Україні та перевезення через митний кордон України (за 5 днів до перевезення) вогнепальної зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, бойових припасів до зброї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них іноземцями за погодженням з іноземними дипломатичними представництвами країн, громадянами яких вони є, перевезення ними через митний кордон України, транзит через територію України вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї для участі в змаганнях здійснюються за клопотанням міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України, а з метою полювання – на конкретно визначений уповноваженим на це органом строк;

{Абзац третій підпункту 2.3.1 пункту 2.3 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

– функціонування стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування;

{Абзац четвертий підпункту 2.3.1 пункту 2.3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 364 від 05.05.2017}

– перевезення через митний кордон України нагородної зброї та патронів до неї;

{Абзац п'ятий підпункту 2.3.1 пункту 2.3 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

– зберігання, носіння нагородної зброї;

{Абзац шостий підпункту 2.3.1 пункту 2.3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 459 від 16.06.2020}

{Абзац сьомий підпункту 2.3.1 пункту 2.3 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

– УП ЦОУП можуть надаватися всі види дозволів, передбачені законодавством, в тому числі цією Інструкцією.

{Абзац підпункту 2.3.1 пункту 2.3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

{Підпункт 2.3.1 пункту 2.3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 207 від 16.03.2012}

2.3.2. УП ГУНП на:

– відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи: сховищ, складів, де зберігаються вибухові матеріали і речовини, відкриття стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, холодної та охолощеної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них;

{Абзац другий підпункту 2.3.2 пункту 2.3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ № 364 від 05.05.2017, № 459 від 16.06.2020}

– перевезення через митний кордон України мисливської вогнепальної зброї, основних частин зброї, бойових припасів до неї, пневматичної, холодної та охолощеної зброї громадянами України;

{Абзац третій підпункту 2.3.2 пункту 2.3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

– придбання, зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв громадянами України;

– придбання, перевезення територією України вогнепальної зброї невійськового призначення, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них суб'єктами господарювання.

{Підпункт 2.3.2 пункту 2.3 глави 2 розділу I доповнено абзацом п'ятим

згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

– придбання та зберігання відомчої вогнепальної, мисливської зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них підприємствами, установами, організаціями, суб'єктами господарювання.

– УП ГУНП також можуть надаватися дозволи, які видаються УП ТПП.

{Абзац підпункту 2.3.2 пункту 2.3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022, № 960 від 28.11.2023}

{Підпункт 2.3.2 пункту 2.3 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

2.3.3. УП ТПП на:

{Абзац перший підпункту 2.3.3 пункту 2.3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

– придбання і перевезення територією України вибухових матеріалів і речовин;

{Абзац другий підпункту 2.3.3 пункту 2.3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

– носіння (зберігання та носіння) і перевезення територією України відомчої вогнепальної, пневматичної, холодної зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них;

{Абзац третій підпункту 2.3.3 пункту 2.3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013; в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

– придбання, зберігання і носіння громадянами України мисливської гладкоствольної зброї, основних частин зброї, бойових припасів до неї, пневматичної, холодної та охолощеної зброї.

{Абзац четвертий підпункту 2.3.3 пункту 2.3 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

{Пункт 2.4 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 364 від 05.05.2017}

2.4. Рішення приймаються у строк, що не перевищує 30 календарних днів, якщо інший строк не передбачено цією Інструкцією.

У разі подання неповного переліку документів (відомостей) та/або їх недостовірності, органом (підрозділом) поліції приймається Рішення про залишення заяви (клопотання) без руху.

{Абзац другий пункту 2.4 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

У разі встановлення обставин, визначених у главі 4, пункті 5.1 глави 5 цього розділу, у наданні дозволу, наданні направлення на комісійний продаж, продовженні строку дії дозволу, переоформленні зброї, основної частини

зброї, пристрою, зміні місця зберігання зброї, боєприпасів до неї, основної частини зброї, пристрою та патронів до нього (поставленні на облік зброї, основної частини зброї, пристрою за новим місцем проживання власника) органом (підрозділом) поліції приймається Рішення про відмову в наданні дозволу, наданні направлення на комісійний продаж, продовженні строку дії дозволу, переоформленні зброї, основної частини зброї, пристрою, зміні місця зберігання зброї, боєприпасів до неї, основної частини зброї, пристрою та патронів до нього (поставленні на облік зброї, основної частини зброї, пристрою за новим місцем проживання власника).

{Пункт 2.4 глави 2 розділу I доповнено абзацом третім згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

На Рішення, підготовлене працівником уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї, в електронній формі накладається кваліфікований електронний підпис керівника уповноваженого підрозділу. У разі тимчасової відсутності керівника уповноваженого підрозділу на Рішення накладається кваліфікований електронний підпис його заступника або особи, що виконує обов'язки керівника уповноваженого підрозділу.

{Абзац четвертий пункту 2.4 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

У разі залишення заяви (клопотання) без руху, відмови в наданні дозволу, наданні направлення на комісійний продаж, продовженні строку дії дозволу, переоформленні зброї, основної частини зброї, пристрою, зміні місця зберігання зброї, боєприпасів до неї, основної частини зброї, пристрою та патронів до нього (поставленні на облік зброї, основної частини зброї, пристрою за новим місцем проживання власника) заявнику надається повідомлення про залишення заяви (клопотання) без руху, відмову в наданні дозволу, наданні направлення на комісійний продаж, продовженні строку дії дозволу, переоформленні зброї, основної частини зброї, пристрою, зміні місця зберігання зброї, боєприпасів до неї, основної частини зброї, пристрою та патронів до нього (поставленні на облік зброї, основної частини зброї, пристрою за новим місцем проживання власника) (додаток 7) (далі – повідомлення про відмову), у якому зазначається підстава такої відмови. У такому випадку заявник звертається до відповідного органу (підрозділу) поліції із заявою в довільній формі про повернення коштів, сплачених за послугу, із зазначенням реквізитів платіжного документа, що підтверджує оплату послуги, а також реквізитів банківського рахунку, необхідних для повернення коштів. Розгляд заяви про повернення коштів здійснюється у строк, що не перевищує трьох робочих днів. Повернення коштів здійснюється відповідно до Порядку повернення (перерахування) коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та місцевих бюджетів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 03 вересня 2013 року № 787, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 вересня 2013 року за № 1650/24182.

{Абзац пункту 2.4 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ № 4 від 10.01.2023, № 960 від 28.11.2023, № 420 від 18.06.2024}

Рішення про залишення заяви (клопотання) без руху, відмову в наданні дозволу, наданні направлення на комісійний продаж, продовженні строку дії дозволу, переоформленні зброї, основної частини зброї, пристрою, зміні місця зберігання зброї, боєприпасів до неї, основної частини зброї, пристрою та патронів до нього (поставленні на облік зброї, основної частини зброї, пристрою за новим місцем проживання власника) може бути оскаржено в установленому законодавством порядку.

{Абзац шостий пункту 2.4 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023, № 420 від 18.06.2024}

Поновлення руху заяви (клопотання) здійснюється за зверненням особи та додаванням документів (відомостей), за відсутності яких таку заяву (клопотання) було залишено без руху.

{Пункт 2.4 глави 2 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

{Пункт глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013; в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 364 від 05.05.2017; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 495 від 15.08.2022; в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

2.5. Відомості з ЄРЗ надаються безоплатно в електронній формі шляхом формування витягу з ЄРЗ, довідки або повідомлення про відмову.

{Абзац перший пункту 2.5 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

Витяги з ЄРЗ, довідки, Рішення, протоколи огляду зброї, повідомлення про відмову формуються засобами ЄРЗ в електронній формі. Витяги з ЄРЗ, довідки, протоколи огляду зброї, повідомлення про відмову містять QR-код, що дає змогу звернутися в режимі реального часу до відповідного запису в ЄРЗ. У разі, якщо витяги з ЄРЗ, довідки, Рішення, протоколи огляду зброї, повідомлення про відмову містять декілька сторінок, на кожній наступній сторінці проставляються відомості про назву документа, його номер та номер сторінки.

{Абзац другий пункту 2.5 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

Особа може самостійно сформувати та отримати витяги з ЄРЗ за допомогою ЄВГ або засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія) (за технічної можливості), або звернутися за їх отриманням до органу (підрозділу) поліції чи магазину з торгівлі зброєю.

{Абзац третій пункту 2.5 глави 2 розділу I в редакції Наказу

Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

Витяг з ЄРЗ є підтвердженням запису в ЄРЗ про наявність в особи відповідного дозволу та використовується у випадках, передбачених законодавством.

За необхідності особа може сформувати витяг з функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ про наявні дозвільні документи у сфері обігу предметів і матеріалів (додаток 8).

{Пункт 2.5 глави 2 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023; в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

{Пункт глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013; в редакції Наказів Міністерства внутрішніх справ № 459 від 16.06.2020, № 590 від 19.09.2022}

{Пункт 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 364 від 05.05.2017}

2.6. Рішення про надання фізичним особам дозволу на придбання, зберігання та носіння зброї приймається за наявності довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (додаток 9), що видається в пунктах з вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування.

{Абзац перший пункту 2.6 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

Пункти з вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування протягом трьох робочих днів після здачі фізичною особою заліку вносять ці відомості в ЄРЗ, у результаті чого формується довідка про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування в електронній формі, на яку накладається кваліфікований електронний підпис.

{Пункт 2.6 глави 2 розділу I доповнено абзацом другим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

До складу комісії з приймання заліків обов'язково входить працівник уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї.

{Абзац третій пункту 2.6 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац четвертий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац п'ятий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац шостий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац сьомий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу

Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац восьмий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац дев'ятий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац десятий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац одинадцятий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац дванадцятий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац тринадцятий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац чотирнадцятий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац п'ятнадцятий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

{Абзац шістнадцятий пункту 2.6 глави 2 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

2.7. Продовження строку дії дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, придбання, перевезення, зберігання та використання предметів і матеріалів здійснюється в порядку, передбаченому для його надання. При цьому документи, які були подані при отриманні дозволу і є дійсними, повторно не подаються.

{Пункт 2.7 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022, № 960 від 28.11.2023}

2.8. Особи, які мають у власності чи іншому законному володінні вогнепальну зброю, повинні мати діючий договір страхування відповідальності осіб, які мають у власності чи іншому законному володінні / користуванні зброю, за шкоду, яку може бути заподіяно третій особі внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї, укладений за класом страхування 13, визначеним статтею 4 Закону України «Про страхування» (далі – договір страхування).

{Пункт 2.8 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

2.9. Для прийняття Рішення про надання дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи (пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, стрілецького тир, стрільбища, мисливсько-спортивного стенду, а також підприємства, майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазину, в якому здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них) у порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 цього розділу, уповноваженою особою (представником) підприємства, установи, організації до УП ГУНП подаються такі документи:

– клопотання, що подається до відповідного УП ГУНП, у якому зазначаються мета звернення, цільове призначення об'єкта дозвільної системи, відомості про відсутність або наявність відомчої зброї, основних частин зброї, пристроїв, які плануються для зберігання (зберігаються) у такому об'єкті дозвільної системи, а також інформація про наявність дозволу на їх зберігання;

– список осіб, відповідальних за відкриття об'єкта дозвільної системи, проведення навчання, зберігання і використання зброї, та осіб, які мають доступ до зброї, у тому числі працівників охорони (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), УНЗР (за наявності), номери мобільних телефонів, номер та дата наказу про призначення), копії особових листків з обліку кадрів;

{Абзац третій пункту 2.9 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

– медичні довідки для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи за формою, наведеною в додатку 1 до Порядку видачі медичної довідки для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20 жовтня 1999 року № 252, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 листопада 1999 року за № 768/4061, або відомості з Реєстру медичних висновків (у разі наявності електронної інформаційної взаємодії) (далі - медична довідка) (на кожну особу);

– копії договорів страхування (на кожну особу);

– довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (на кожну особу);

– наказ керівника юридичної особи про призначення особи (осіб), відповідальної (відповідальних) за зберігання зброї, основних частин зброї і боєприпасів до неї;

– засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що підтверджує право власності або користування приміщенням (об'єктом) для провадження відповідного виду діяльності або відомості з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (у разі наявності електронної інформаційної взаємодії);

– акт про придатність приміщень (об'єктів), призначених для виробництва, ремонту, продажу, зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них (для приміщень, у яких планується здійснювати або здійснюється діяльність з виготовлення, ремонту, продажу чи зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них). Стан облаштування приміщень (об'єктів) повинен відповідати змісту акта на день подання документів до органу (підрозділу) поліції для отримання (продовження строку дії) дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи. Акт складається комісією, до

складу якої входять керівник юридичної особи або уповноважений ним представник, а також представники уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї, поліції охорони, ДСНС;

- відомості про наявність матеріальної бази для проведення навчання (для пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування);

- відомості про місце проведення практичних стрільб (для пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, стрілецького тир, стрільбища, мисливсько-спортивного стенду);

- копія документа, що підтверджує право користування земельною ділянкою (для відкритого та напівзакритого типу стрілецького тир та мисливсько-спортивного стенду, стрільбища);

{Пункт 2.9 глави 2 розділу I доповнено абзацом дванадцятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

- копія договору про централізовану охорону майна на об'єкті дозвільної системи з реагуванням наряду поліції охорони (для об'єктів, на яких зберігається зброя);

{Пункт 2.9 глави 2 розділу I доповнено абзацом тринадцятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

УП ГУНП, до якого надійшло клопотання про надання дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи (пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, стрілецького тир, стрільбища, мисливсько-спортивного стенду, а також підприємства, майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазину, в якому здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них), протягом 30 календарних днів з дня надходження документів перевіряє подані документи (наявність підписів, штампів тощо), приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи із зазначенням цільового призначення такого об'єкта.

Наявність дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи (пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, стрілецького тир, стрільбища, мисливсько-спортивного стенду, а також підприємства, майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазину, в якому здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них) підтверджується витягом з функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ про наявність дозволу на відкриття (функціонування)

об'єкта дозвільної системи (додаток 10) (далі – Витяг з ЄРЗ про наявність дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи), у якому зазначається цільове призначення такого об'єкта.

{Пункт 2.9 глави 2 розділу I в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

2.10. Для прийняття Рішення про надання дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи (пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, стрілецького тир, стрільбища, мисливсько-спортивного стенду) у порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 цього розділу, уповноваженою особою (представником) підприємства, установи, організації до УП ЦОУП подаються такі документи:

- клопотання, у якому зазначаються мета звернення, цільове призначення об'єкта дозвільної системи, інформація про наявність дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи, а також відсутність або наявність відомчої зброї, основних частин зброї, пристроїв, які плануються для зберігання (зберігаються) у такому об'єкті дозвільної системи та дозволу на їх зберігання;

- список осіб, відповідальних за функціонування об'єкта дозвільної системи, проведення навчання, зберігання і використання зброї, та осіб, які мають доступ до зброї, у тому числі працівників охорони (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), УНЗР (за наявності), номери мобільних телефонів, номер та дата наказу про призначення);

- медичні довідки (на кожну особу);
- копії договорів страхування (на кожну особу);
- довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (на кожну особу);
- наказ керівника юридичної особи про призначення особи (осіб), відповідальної (відповідальних) за зберігання зброї, основних частин зброї і боєприпасів до неї;

- засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що підтверджує право власності або користування приміщенням (об'єктом) для провадження відповідного виду діяльності або відомості з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (у разі наявності електронної інформаційної взаємодії);

- акт про придатність приміщень (об'єктів), призначених для зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них (для приміщень, у яких планується здійснювати або здійснюється діяльність зі зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них). Стан облаштування приміщень (об'єктів) повинен відповідати змісту акта на день подання документів до

органу (підрозділу) поліції для отримання (продовження строку дії) дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи. Акт складається комісією, до складу якої входять керівник юридичної особи або уповноважений ним представник, а також представники уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї, поліції охорони, ДСНС;

- відомості про наявність матеріальної бази для проведення навчання (для пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування);

- відомості про місце проведення практичних стрільб;

- копія документа, що підтверджує право користування земельною ділянкою (для відкритого та напівзакритого типу стрілецького тиру, мисливсько-спортивного стенду, стрільбища);

{Пункт 2.10 глави 2 розділу I доповнено абзацом дванадцятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

- копія договору про централізовану охорону майна на об'єкті дозвільної системи з реагуванням наряду поліції охорони (для об'єктів, на яких зберігається зброя);

{Пункт 2.10 глави 2 розділу I доповнено абзацом тринадцятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

Документи, які були подані під час отримання дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи і є дійсними, заново не подаються.

УП ЦОУП протягом 30 календарних днів з дня надходження документів про надання дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи (пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, стрілецького тиру, стрільбища, мисливсько-спортивного стенду), перевіряє їх та приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи. Рішення приймається керівником УП ЦОУП або його заступником, із зазначенням цільового призначення такого об'єкта, виду та кількості відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них, дозволених для зберігання або про їх відсутність у такому об'єкті дозвільної системи.

Наявність дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи (пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, стрілецького тиру, стрільбища, мисливсько-спортивного стенду) підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, у якому зазначається цільове призначення такого об'єкта, відомості про вид та кількість відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них, дозволених для зберігання або про їх відсутність у такому

об'єкті дозвільної системи.

{Главу 2 розділу I доповнено новим пунктом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

2.11. Для прийняття Рішення про надання дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи (підприємства, майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазину, в якому здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них) у порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 цього розділу, уповноваженою особою (представником) підприємства, установи, організації до УП ГУНП подаються такі документи:

- клопотання, що подається до відповідного УП ГУНП, у якому зазначаються мета звернення, цільове призначення об'єкта дозвільної системи, а також інформація про наявність дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи та ліцензії на провадження діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами слезоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;

- список осіб, відповідальних за функціонування об'єкта дозвільної системи, зберігання і використання зброї, та осіб, які мають доступ до зброї, у тому числі працівників охорони (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), УНЗР (за наявності), номери мобільних телефонів, номер та дата наказу про призначення);

- медичні довідки (на кожну особу);
- копії договорів страхування (на кожну особу);
- довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (на кожну особу);

- наказ керівника юридичної особи про призначення особи (осіб), відповідальної (відповідальних) за зберігання зброї, основних частин зброї і боєприпасів до неї;

- засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що підтверджує право власності або користування приміщенням (об'єктом) для провадження відповідного виду діяльності або відомості з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (у разі наявності електронної інформаційної взаємодії);

- акт про придатність приміщень (об'єктів), призначених для

виробництва, ремонту, продажу, зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них (для приміщень, у яких планується здійснювати або здійснюється діяльність з виготовлення, ремонту, продажу чи зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них). Стан облаштування приміщень (об'єктів) повинен відповідати змісту акта на день подання документів до органу (підрозділу) поліції для отримання (продовження строку дії) дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи. Акт складається комісією, до складу якої входять керівник юридичної особи або уповноважений ним представник, а також представники уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї, поліції охорони, ДСНС;

– копія договору про централізовану охорону майна на об'єкті дозвільної системи з реагуванням наряду поліції охорони (для об'єктів, на яких зберігається зброя);

{Пункт 2.11 глави 2 розділу I доповнено абзацом десятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

– копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

Документи, які були подані під час отримання дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи і є дійсними, заново не подаються.

УП ГУНП, до якого надійшло клопотання про надання дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи (підприємства, майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазина, в якому здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них), протягом 30 календарних днів з дня надходження документів перевіряє подані документи (наявність підписів, штампів тощо), приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи із зазначенням цільового призначення такого об'єкта.

Наявність дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи (підприємства, майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазина, в якому здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них) підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, у якому зазначається цільове призначення такого об'єкта.

Документи, що стали підставою для надання, продовження строку дії, анулювання дозволів на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи (пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, стрілецьких тирів, стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них), долучаються у справи, які ведуться УП ТПП.

{Главу 2 розділу I доповнено новим пунктом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

2.12. Для прийняття Рішення про надання дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи з відомчою зброєю, боєприпасами до неї, основними частинами зброї, пристроями, патронами до них, у порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 розділу I цієї Інструкції, уповноваженою особою (представником) підприємства, установи, організації подаються такі документи:

- клопотання, у якому зазначаються мета звернення, цільове призначення об'єкта дозвільної системи, а також відомості про вид та кількість відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них, які плануються для зберігання (зберігаються) у такому об'єкті дозвільної системи;

- список осіб, відповідальних за відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи з відомчою зброєю, боєприпасами до неї, основними частинами зброї, пристроями, патронами до них, зберігання і використання такої зброї, та осіб, які мають доступ до зброї, у тому числі працівників охорони (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), УНЗР (за наявності), номери мобільних телефонів);

- медичні довідки (на кожну особу);
- копії договорів страхування (на кожну особу);
- довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (на кожну особу);

- наказ керівника юридичної особи про призначення особи (осіб), відповідальної (відповідальних) за відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, зберігання зброї, основних частин зброї і боєприпасів до неї;

- засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що підтверджує право власності або користування приміщенням (об'єктом) для провадження відповідного виду діяльності або відомості з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (у разі наявності електронної інформаційної взаємодії);

{Абзац восьмий пункту 2.12 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

- акт про придатність приміщень (об'єктів), призначених для зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них. Стан облаштування приміщень (об'єктів) повинен відповідати змісту акта на день подання документів до органу (підрозділу) поліції для отримання (продовження строку дії) дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи. Акт складається комісією, до складу якої входять керівник юридичної особи або уповноважений ним представник, а також представники уповноваженого підрозділу контролю за

обігом зброї, поліції охорони, ДСНС;

– копія договору про централізовану охорону майна на об'єкті дозвільної системи з реагуванням наряду поліції охорони (для об'єктів, на яких зберігається зброя);

{Пункт 2.12 глави 2 розділу I доповнено абзацом десятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

– копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи з відомчою зброєю, боєприпасами до неї, основними частинами зброї, пристроями та патронами до них або без такої. Наявність дозволу на відкриття (функціонування) такого об'єкта дозвільної системи підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, у якому зазначається цільове призначення такого об'єкта, відомості про вид та кількість відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них, дозволених для зберігання в такому об'єкті дозвільної системи.

Документи, що стали підставою для надання, продовження строку дії, анулювання дозволів на відкриття (функціонування) об'єктів дозвільної системи з відомчою зброєю, боєприпасами до неї, основними частинами зброї, пристроями, патронами до них, долучаються у справи, які ведуться УП ТПП.

{Главу 2 розділу I доповнено новим пунктом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

2.13. У разі відсутності в ЄРЗ відомостей про проведення відстрілу та / або огляду технічного стану відомчої зброї, основної частини зброї, пристрою, визначеного пунктом 1.7 глави 1 цього розділу, приймається Рішення про відмову в наданні дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, зберігання відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них.

{Главу 2 розділу I доповнено новим пунктом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

2. Придбання, зберігання, облік, охорона, перевезення і використання зброї та бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них

{Назва розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

8. Види зброї, щодо якої здійснюється дозвільна система

8.1. Дозвільна система, що здійснюється органами (підрозділами) поліції, поширюється на бойову нарізну військових зразків зброю або виготовлену за спеціальним замовленням, охолощену, нейтралізовану,

несучасну, спортивну, мисливську вогнепальну зброю, бойові припаси до зброї, основні частини зброї, пневматичну, холодну зброю, пристрої та патрони до них, що належать підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання та громадянам.

{Пункт 8.1 глави 8 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

8.2. Вогнепальна зброя – ствольна зброя, яка призначена або може бути легко пристосована для ураження цілей снарядами (крім гумових чи аналогічних за своїми властивостями снарядів несмертельної дії), що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння метального заряду) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що перебуває на визначеній відстані. Достатньою для ураження цілі є питома кінетична енергія снаряда, величина якої на відстані одного метра від дульного зрізу зброї повинна бути рівна чи більша за 0,5 Дж/мм².

{Пункт 8.2 глави 8 розділу II в редакції Наказів Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013, № 590 від 19.09.2022; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

8.3. Бойова вогнепальна зброя вогнепальна зброя, призначена для ураження людини та (або) техніки.

До бойової зброї не належить старовинна зброя та її сучасні копії.

{Пункт 8.3 глави 8 розділу II в редакції Наказів Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013, № 459 від 16.06.2020}

8.4. До старовинної вогнепальної зброї належить вогнепальна зброя, виготовлена не пізніше 1899 року і не призначена для стрільби патронами з металевими гільзами центрального бою та кільцевого запалення.

До несучасної зброї належать:

- копії старовинної вогнепальної зброї;
- вогнепальна зброя, яка знята з озброєння армії та виробництва і для якої боеприпаси не випускаються серійно;
- знята з озброєння зброя і зброя, яка наявна в одиничних екземплярах;
- зброя, що виготовлена спеціально для виставок (експонування) в одиничних екземплярах.

{Пункт 8.4 глави 8 розділу II в редакції Наказів Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013, № 459 від 16.06.2020}

8.5. Охолощена зброя – пристрої, виготовлені шляхом спеціального пристосування конструкції стрілецької вогнепальної зброї до стрільби лише холостими патронами, з яких неможливо зробити постріл снарядом, що має достатню вражаючу здатність.

Призначена для використання на кінозйомках, при проведенні театралізованих, костюмованих та інших культурних заходів.

Охолощена зброя повинна бути приведена на заводі-виготовлювачі чи майстерні з ремонту зброї, у стан, придатний для стрільби тільки холостими

патронами.

{Абзац третій пункту 8.5 глави 8 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

Для проведення охолодження зброї її власник звертається безпосередньо до заводу-виготовлювача або майстерні з ремонту зброї.

{Пункт 8.5 глави 8 розділу II доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

Після здійснення перероблення зброї завод-виготовлювач або майстерня з ремонту зброї звертається до експертної установи, яка готує висновок про віднесення такої зброї до категорії охолощеної. Відомості про перероблення зброї та про її конструктивні зміни вносяться Експертною службою МВС в ЄРЗ.

{Пункт 8.5 глави 8 розділу II доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

{Пункт 8.5 глави 8 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

8.6. Нейтралізація зброї – приведення (з дотриманням вимог відповідних стандартів або технічних умов) ствольної зброї будь-якої моделі в непридатний для стрільби стан. Залежно від нейтралізації вона поділяється на нейтралізовану вогнепальну зброю та макети, які конструктивно подібні до вогнепальної зброї, але не є зброєю.

Нейтралізована вогнепальна зброя поділяється на учбову зброю та музейну зброю.

Учбова зброя (далі - УЧ) – зброя, яка спеціально приведена в непридатний для стрільби стан, призначена для навчання правилам поводження зі зброєю (розбирання та складання, заряджання та розряджання, виконання прийомів зі зброєю).

{Абзац третій пункту 8.6 глави 8 розділу II із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 960 від 28.11.2023}

Музейна зброя (далі - МУЗ) – зброя, яка спеціально приведена в непридатний для стрільби стан та призначена виключно для експонування в музеях.

Макети, які конструктивно подібні до вогнепальної зброї, але не є зброєю, поділяються на учбово-розрізні та масогабаритні.

Учбово-розрізний макет зброї (далі - УЧР) – конструктивно подібний до зброї виріб, який виготовлений шляхом приведення зброї в непридатний для стрільби стан, основні деталі якого мають спеціально виконані вирізи, призначені для забезпечення наочності при вивченні порядку взаємодії деталей і вузлів.

Макет зброї масогабаритний (далі - ММГ) – конструктивно подібний до вогнепальної зброї виріб, призначений для колекціонування та експонування, який спеціально виготовлений з вогнепальної стрілецької зброї шляхом внесення до конструкції його основних частин та механізмів змін, що

виключають здійснення пострілу.

Для проведення нейтралізації зброї її власник звертається безпосередньо до заводу-виготовлювача або майстерні з ремонту зброї.

Після нейтралізації на кожну одиницю нейтралізованої вогнепальної зброї (крім старовинної) чи макета наноситься серійний номер і позначення стану нейтралізації (УЧ, МУЗ, УЧР, ММГ).

Після здійснення перероблення зброї завод-виготовлювач або майстерня з ремонту зброї звертається до експертної установи, яка готує висновок про приведення вогнепальної зброї в непридатний для проведення пострілів стан та віднесення її до певного стану нейтралізації. Відомості про перероблення зброї та про її конструктивні зміни вносяться Експертною службою МВС в ЄРЗ.

{Пункт 8.6 глави 8 розділу II в редакції Наказів Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013, № 590 від 19.09.2022}

8.7. Спортивна зброя – вогнепальна, пневматична або холодна зброя, призначена для ураження цілей під час спортивних тренувань і змагань, що відповідає правилам спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, з урахуванням пропозицій відповідних всеукраїнських спортивних федерацій та правил спортивних змагань відповідної міжнародної спортивної федерації.

Кожна одиниця спортивної зброї повинна бути сертифікована в установленому порядку та відповідати вимогам ГСТУ 78-41-002-97.

{Пункт 8.7 глави 8 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

8.8. Мисливська вогнепальна зброя – вогнепальна зброя, що відповідає вимогам, установленим до мисливської зброї технічним регламентом, а за його відсутності – національним (галузевим) стандартом.

{Абзац перший пункту 8.8 глави 8 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 459 від 16.06.2020}

8.8.1. До мисливської вогнепальної зброї належать: мисливські гвинтівки, карабіни та штуцери, гладкоствольні рушниці, гладкоствольні рушниці із свердливиною «парадокс» з нарізами 100-140 мм на початку або в кінці ствола, мисливські рушниці зі свердливиною «сюпра», комбіновані рушниці, що мають поряд з гладкими і нарізні стволи.

8.8.2. Мисливська зброя повинна відповідати таким вимогам:

- для стрільби із зброї використовуються мисливські патрони відповідного калібру;
- загальна довжина з розкладеним та зафіксованим прикладом має становити не менше 800 мм;
- ємність магазину (барабана) (з установленим обмежувачем за наявності) нарізної зброї не має перевищувати 10 патронів, а гладкоствольної – 4 патронів;
- мати запобіжник;

– довжина ствола нарізної зброї має становити більше 200 мм, гладкоствольної – не менше 450 мм.

У разі якщо приклад складаний, загальна довжина зброї вимірюється в складаному стані, крім випадків, коли зброя із складаним прикладом нездатна здійснити постріл. Загальна довжина зброї або її ствола включає всі частини зброї або ствола, які неможливо відокремити від зброї або ствола без використання інструментів.

{Абзац сьомий підпункту 8.8.2 пункту 8.8 глави 8 розділу II із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

{Підпункт 8.8.2 пункту 8.8 глави 8 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 459 від 16.06.2020}

{Пункт 8.8 глави 8 розділу II із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 207 від 16.03.2012; в редакції Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

8.9. Боєприпаси – спеціально виготовлені вироби одноразового використання, які призначені забезпечити ураження цілей в умовах збройної боротьби, самооборони, полювання, спорту.

До бойових припасів належать патрони до нарізної вогнепальної зброї різних калібрів, а також заряджені патрони до гладкоствольних мисливських рушниць, мисливський порох і капсулі.

{Пункт 8.9 глави 8 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

8.10. До пневматичної зброї належать пістолети, револьвери, гвинтівки калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, в яких снаряд (куля) приводиться в рух за рахунок стиснених газів.

8.11. Холодна зброя – предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового заподіяння шляхом безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя в момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких ґрунтується на використанні м'язової сили людини.

{Пункт 8.11 глави 8 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013}

8.12. Пристрої – пістолети і револьвери вітчизняного виробництва, що відповідають вимогам, установленим до них технічним регламентом, а за його відсутності – національним (галузевим) стандартом, які конструктивно призначені тільки для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і технічно непридатні для стрільби патронами промислового виробництва, спорядженими снарядами летальної дії (кулями, шротом або картечню). Пристрої є спеціальними засобами активної оборони.

{Абзац перший пункту 8.12 глави 8 розділу II із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 420 від 18.06.2024}

Конструкція пристроїв повинна забезпечувати неможливість:

- взаємозаміни основних частин пристроїв та бойової чи спортивної вогнепальної зброї, а саме ствола, рамки, затвора, барабана;
- здійснення пострілів в автоматичному режимі чергами.

При цьому допускається використання пристроїв для здійснення пострілів холостими патронами або патронами, спорядженими речовинами дратівної або сльозоточивої дії.

Патрони до пристроїв – патрони вітчизняного виробництва, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, призначені для відстрілу їх тільки пристроями вітчизняного виробництва. Ці патрони повинні відповідати вимогам, установленим до них технічним регламентом, а за його відсутності – національним (галузевим) стандартом.

Патрони вітчизняного виробництва до пристроїв є патронами до спеціальних засобів активної оборони та не відносяться до боєприпасів до зброї.

{Пункт 8.12 глави 8 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 590 від 19.09.2022}

8.13. Складовими частинами вогнепальної зброї, на які поширюється дія дозвільної системи, є складові елементи або запасні деталі, спеціально призначені для вогнепальної зброї та необхідні для її функціонування, а саме: ствол, рамка, ствольна коробка (її верхня та/або нижня частини, за їх наявності), затвор чи інший пристрій для запирання ствола, барабан (далі - основні частини).

Мисливська та спортивна вогнепальна зброя може оснащуватися аксесуарами (монтажні кріплення, сошки, затильники, оптичні або коліматорні приціли, глушники звуку пострілу, освітлювальні пристрої, полум'ягасники тощо) та іншими спеціальними комплектувальними виробами (ложа чи їх окремі частини, з'ємні магазини (обойми), затворні рами, ударно-спускові механізми, зібрані у блок або комплект деталей тощо), які спеціально призначені для використання разом зі зброєю та застосування у її складі, однак не виконують без поєднання з іншими частинами самостійної функції. Придбання, носіння, зберігання та перевезення аксесуарів та спеціальних комплектувальних виробів здійснюється в загальному порядку, без отримання дозволу.

{Главу 8 розділу II доповнено новим пунктом 8.13 згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 749 від 07.08.2013; в редакції Наказів Міністерства внутрішніх справ № 459 від 16.06.2020, № 590 від 19.09.2022}

8.14. Порядок придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення і використання зброї та бойових припасів до неї в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, на підприємствах, в установах, організаціях і господарських об'єднаннях регламентується відповідними інструкціями, узгодженими з Національною поліцією України.

{Пункт 8.14 глави 8 розділу II із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 364 від 05.05.2017}

Наукове видання

**Людвік Валентин Дмитрович
Штефан Катерина Володимирівна**

**КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНІ
ДІЯННЯ, ВЧИНЕНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ОЗНАКОЮ ЯКИХ
Є ЗБРОЯ, БОЙОВІ ПРИПАСИ ТА ВИБУХОВІ ПРИСТРОЇ**

Методичні рекомендації

Редактор, оригінал-макет – *А. В. Самотуга*
Коректор *М. С. Касян*

Підп. до друку 09.05.2025. Формат 60×84/16. Друк – цифровий. Папір офісний.
Гарнітура – Times. Ум.-друк. арк. 4,88. Обл.-вид. арк. 5,25. Зам. № 01/25-мр.

Надруковано у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26, sed@dduvs.edu.ua
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 8112 від 13.06.2024